

Antti Latva-Kokko

Ostolaskujen sähköistyminen ja digitalisaation merkitys taloushallinnossa

Case Atria Suomi Oy

Opinnäytetyö

Kevät 2020

SeAMK Liiketoiminta ja kulttuuri

Tradenomi (AMK, liiketalous)

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: SeAMK Liiketoiminta ja kulttuuri

Tutkinto-ohjelma: Liiketalouden tutkinto-ohjelma

Tekijä: Antti Latva-Kokko

Työn nimi: Ostolaskujen sähköistyminen ja digitalisaation merkitys taloushallinnossa

Ohjaaja: Tuulia Potka-Soininen

Vuosi: 2020

Sivumäärä: 46

Liitteiden lukumäärä: 2

Tässä opinnäytetyössä tavoitteena oli tutkia taloushallinnon prosesseissa tapahtuvaa muutosta, kun toimeksiantajayritys tilaa palveluntarjoajalta käyttöönsä ostolaskuautomaation. Ostolaskujen automatisoinnilla pyritään sähköistämään taloushallintoa, nopeuttaen taloushallinnon sisäisiä prosesseja. Palvelun tarkoituksena on myös vähentää yksittäiselle työntekijälle kohdistuvaa työtaakkaa sekä lisätä työ- ja kustannustehokkuutta.

Tämän opinnäytetyön teoriaosuus on esitelty luvuissa kaksi ja kolme. Teoriaosuudella pyrkimyksenä on antaa lukijalle riittävän kattava kuva digitalisaatiosta yleisesti, pureutuen erityisesti taloushallinnon digitalisaatioon. Työn tutkimustuloksissa ja johtopäätöksissä otetaan huomioon teoriaosuus.

Kvalitatiivinen tutkimus toteutettiin yhteistyössä Atria Suomi Oy:n kanssa. Tutkimusta varten on haastateltu myös palveluntarjoajan edustajaa. Atria Suomi Oy otti taloushallinnossaan käyttöönsä ostolaskuautomaation. Automaatio on otettu käyttöön keväällä 2020, joten mielenkiinto kohdistuu suuren organisaation järjestelmämuutoksen vaikutuksiin.

Opinnäytetyö on toteutettu liiketalouden koulutusohjelmassa, jolloin työn lopussa oleva yhteenveto ja pohdinta tapahtuu pääpiirteittäin liiketoiminnallisesta näkökulmasta. Digitalisaation avulla pyritään saavuttamaan etuja yrityksessä. Ostolaskujen käsittelijän työnkuvan muuttumisen rinnalla mahdollistetaan yrityksen kehittäminen sähköistämällä taloushallinnon prosesseja ja analysoimalla yrityksen kehitystä tulevaisuutta ajatellen.

Avainsanat: taloushallinto, digitalisaatio, ostoreskontra, ostolaskuautomaatio, sähköinen portaali

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: Business and Culture

Degree programme: Business Management

Author: Antti Latva-Kokko

Title of thesis: Digitalisation of purchase invoices and importance of digitalisation in financial management

Supervisor: Tuulia Potka-Soininen

Year: 2020

Number of pages: 46

Number of appendices: 2

The aim of this thesis was to explore the change in financial management processes when the commissioning company ordered a purchase invoice automation system from a service provider. The aim of automating purchase invoices is to make financial management electronic, in order to speed up the internal processes of financial management. The service also aims to reduce the workload of individual employees and to enhance work and cost efficiency.

The theoretical part of this thesis is presented in Chapters two and three. The theoretical part aims to give the reader a sufficiently comprehensive picture of digitalisation in general but focusing on the digitalisation of financial management. The theoretical part is applied in the results and conclusions section of the thesis.

A qualitative study was carried out in co-operation with Atria Suomi Oy. A representative of the service provider has also been interviewed for the study. Atria Suomi Oy introduced a purchase invoice automation system in their financial management. The system was introduced in the spring of 2020, and so the study is particularly interesting from the perspective of impacts of the change in a large organization.

The thesis was implemented in the Degree Programme in Business Administration, in which case the summary and reflection at the end of the thesis are examined in general terms from a business perspective. Digitalisation aims to achieve benefits for the company. Alongside the change in the job description of the purchase invoice processor, the company's financial management processes are developed through digitalization, and the company's development for the future is analysed.

Keywords: financial management, digitalisation, purchase ledger, purchase invoice automation, electronic portal

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä.....	2
Thesis abstract	3
SISÄLTÖ.....	4
Kuvioluettelo	6
1 JOHDANTO.....	7
2 TEORIAOSUUS	9
2.1 Mitä on digitalisaatio?.....	9
2.2 Taloushallinnon digitalisaatio	11
2.3 Digitalisaation mittarit.....	15
2.4 Digitalisaation mittaushaasteet.....	17
2.5 Aikaisemmat tutkimukset.....	17
3 OSTOLASKUAUTOMAATIO	20
3.1 Ostolaskujen automatisointi	20
3.2 Automatisoinnin hyödyt	21
4 TUTKIMUS	23
4.1 Toimeksiantaja	23
4.1.1 Atria Suomi Oy:n ostolaskuprosessi.....	24
4.2 Palveluntarjoaja.....	24
4.2.1 Palveluntarjoajan ostolaskuautomaatio.....	25
4.2.2 Verkkolaskujen lähettämismahdollisuudet	26
5 TUTKIMUSMENETELMÄ	27
6 TUTKIMUSTULOKSET	28
6.1 Palveluntarjoajan haastattelu	28
6.1.1 Ostolaskuautomaation toimintaperiaate	29
6.1.2 Asiakkaan edut palvelun käytöstä	30
6.1.3 Palvelun räätälöintiperusteet asiakkaalle	31
6.2 Atria Suomi Oy:n haastattelu.....	33
6.2.1 Taloushallinnon prosessien tehostaminen	34
6.2.2 Kustannushyödyt palvelun käyttöönoton seurauksena	35

6.2.3 Ostolaskuautomaation merkitys Atria Suomi Oy:n tavarantoimittajien näkökulmasta.....	36
7 YHTEENVETO.....	38
8 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	40
9 LÄHTEET	42
10 LIITTEET	45

Kuvioluettelo

Kuvio 1. Digitalisaation aikaansaamat kehitykset (Ilmarinen & Koskela 2015, 2.1).	10
Kuvio 2. Digitalisaation merkitys yritysten liiketoiminnassa 2012–2014 (kuviossa 2014) ja 2014–2016 (kuviossa 2016), osuus yrityksistä (Tilastokeskus 2016).	14
Kuvio 3. Digitalisaation tasot yritysten keskuudessa (IRIS Group 2015, 4.2).	16
Kuvio 4. Palveluntarjoajan ostolaskuautomaatio ostajan ja tavarantoimittajan näkökulmasta (yrityksen sisäistä aineistoa).	25
Kuvio 5. Skaalattava ratkaisu yhdellä yhteisellä alustalla kaikenkokoisiin yrityksiin (yrityksen sisäistä aineistoa).	29
Kuvio 6. Palveluntarjoajan tarjoamat lisäarvopalvelut, joilla ostolaskuautomaatiota voidaan kehittää uudelle tasolle (yrityksen sisäistä aineistoa).	32
Kuvio 7. Palveluntarjoajan tavarantoimittajille tarkoitettu laskupohja sähköisessä portaalissa (yrityksen sisäistä aineistoa).	37

1 JOHDANTO

Tämä opinnäytetyö käsittelee aihetta ”Ostolaskujen sähköistyminen ja digitalisaation merkitys taloushallinnossa”. Opinnäytetyön tarkoituksena on tehdä tutkimus Atria Suomi Oy:n taloushallinnon prosessien muuttumisesta aiemmasta käytännöstä siihen hetkeen verraten, kun käyttöön tulee verkkolaskujen sataprosenttinen ostolaskuautomaatio palveluntarjoajalta. Tämän muutoksen pääasiallisena tarkoituksena on helpottaa ostolaskujen käsittelijän työtä ja kiirettä. Käytännön ongelma piilee siinä, kun täytyy tehdä paljon manuaalista ja rutiininomaista työtä. Opinnäytetyössä esitellään ensin työn tarkoitus ja tavoitteet, jota seuraa sitten teoriaosuus sekä varsinainen kvalitatiivinen tutkimus. Tutkimusta edeltää toimeksiantajan, emoyhtiön ja palveluntarjoajan esittely.

Tutkimusongelma on selvittää, miten digitalisaatio muuttaa työtä Atria Suomi Oy:n taloushallinnossa. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, millaisia vaikutuksia ostolaskuautomaation käyttöönotolla tulee olemaan Atria Suomi Oy:n ostoreskontrassa, kuten ostolaskujen käsittelijän työnkuvan muuttumisessa sekä kustannussäästöissä.

Tutkimuskysymys on, miten digitalisaation voimaa hyödynnetään Atria Suomi Oy:n taloushallinnossa. Nykypäivänä merkittävä tarkoitus sillä on vapauttaa resursseja manuaalisesta työstä automatisoinnin avulla. Tehtävänäni on selvittää, miten tämä muutos vaikuttaa työnkuvaan konkreettisesti, ja millä tavalla investointi mahdollisesti tuottaa kustannussäästöjä yritykselle pitkällä aikavälillä. Teorian mukaan manuaalisen työn väheneminen mahdollistaisi Atria Suomi Oy:n keskittämään säästetyt työtunnit muuhun työhön ja kehittämään omaa toimintaa digitalisaatiota hyödyntäen. Lisäksi tutkimuksessa selviää, mitä automaation käyttöönotto edellyttää yrityksen puolesta. Yhtenä tutkimuskysymyksenä on myös selvittää, minkälaiset mahdollisuudet pienillä yhtiöillä on lähettää ostolaskut verkkolaskumuodossa.

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää, toteutuuko yrityksen oma tarve digitalisaation kehittämisessä ostolaskuautomaation käyttöönoton seurauksena. Kerron konkreettisesti, miten ostolaskujen käsittelijän työ tulee muuttumaan palvelun käyttöönoton myötä. Tutkimuksessa pohdin myös sitä, millaisia muita hyötyjä

digitalisaatio tuo yrityksen taloushallintoon. Atria Suomi Oy:n tavoitteena on saada pienet yritykset käyttämään palveluntarjoajan ostolaskuautomaatiota.

Koska aikaisemmat tutkimukset ovat kohdistuneet pienempiin yhtiöihin, lisäarvona nousee selvästi esille yksi oleellinen asia. Atria Suomi Oy:n kokoisesta yhtiöstä puhuttaessa tavarantoimittajakin on paljon. Tutkimuksessa kävi ilmi, että palvelun käyttöönotto ei ole kaikilla tavarantoimittajilla itsestäänselvyys. Sekä asiakkaan että palveluntarjoajan tarvitsee nähdä paljon vaivaa siinä, että vanhan toimintamallin omaavat tavarantoimittajat olisivat valmiina vaihtamaan uuteen ja nykyaikaiseen toimintakulttuuriin. Se ei ole jokaisen tavarantoimittajan kohdalla yhtä helppoa, sillä osa tavarantoimittajista eivät ole kovin avarakatseisia uutta toimintamallia kohtaan.

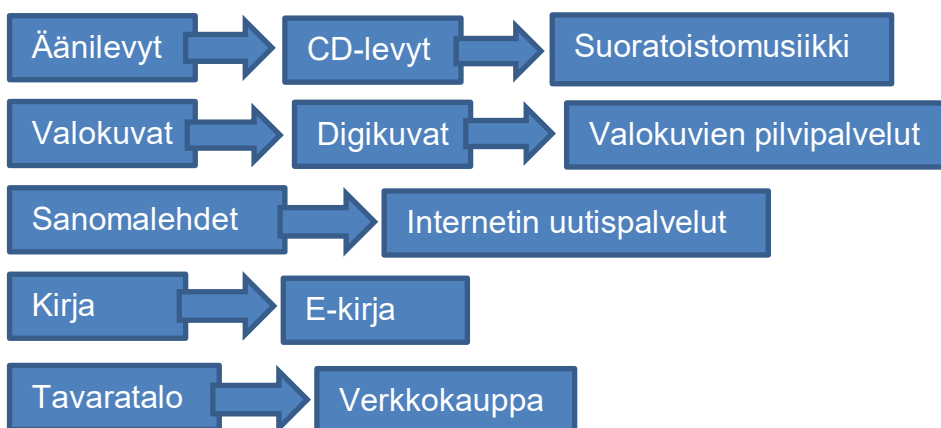
Teoriaosuudessa pureudutaan ensin aiempiin tutkimuksiin, mitä taloushallinnon digitalisaatiosta on tehty. Aikaisempien tutkimusten pohjalta vertailen omaa tutkimusta teoriasta saadun informaation perusteella niiden yhtäläisyyksiä sekä pohdin, mitä muutoksia digitalisaatio voi tuoda tullessaan yrityksen taloushallinnon prosesseissa. Tutkimusten keskeisimpinä asioina nousevat esille digitalisaation vaikutukset taloushallinnossa yleisesti sekä yritysten erilaiset tarpeet taloushallinnon prosessien digitalisoimisessa. Puhutaan siis digitalisoitumisasteesta, eli kuinka paljon yritys haluaa hyödyntää digitalisaation potentiaalia omassa liiketoiminnassaan maksimaalisen tuloksen saavuttamiseksi. Niiden perusteella digitalisaatio vaikuttaa taloushallinnon työntekijöiden työnkuvaan pääasiassa siten, että manuaalisen työn jäätyä vähemmälle työpanos pyritään keskittämään enemmän asiantuntevampaan rooliin. Erilaisten automaatioiden käyttöönotto mahdollistaa yrityksen johdolle resursseja keskittää säästynyttä työaikaa esimerkiksi yrityksen kehittämiseen muun muassa kustannussäästöjen näkökulmasta. Tutkimuksista selvisi, että monessa yrityksessä koulutetaan sisäisesti henkilöstöä uusiin työtehtäviin ajan hyödyntämiseksi.

2 TEORIAOSUUS

Tässä teoriaosuudessa kerrotaan aikaisemmista tutkimuksista, mitä taloushallinnon digitalisaatioon liittyen on tehty. Digitalisaatiosta yleisesti on saatavilla suhteellisen monta tutkimusta. Tutkimuksia ei kuitenkaan ole valtavasti digitalisaation merkityksestä juuri taloushallintoon, joten siihen nähden aihe on erittäin ajankohtainen. Teoriakappaleessa kerron myös yleisesti ostolaskuautomaatioista sekä digitalisaatioon liittyvistä tutkimuksista tietokirjallisuus pohjalta.

2.1 Mitä on digitalisaatio?

Digitalisaatio-termiä on alettu käyttämään viime vuosina, vaikka sille ei olekaan kunnollista tai virallista määritelmää. Monesti digitalisaatiota kuvaillaan esimerkkien avulla, vaikka ei tiedetä sen todellista merkitystä. Toisinaan mediassa sillä viitataan verkkokaupan vaikutuksiin kivijalkakaupassa tapahtuvaan kaupankäyntiin, nykyaikaisten teknologioiden aikaansaamiin mullistuksiin, teollisen internetin tuomiin mahdollisuuksiin tai yhteiskunnan ja teollisuuden rakenteiden vaihteluihin. Digitalisaatiota pidetään pelastavana tekijänä talouden kannalta, ja se on noussut myös yhdeksi politiikan teemaksi. Digitalisoitumista pidetään yleisesti perimmäisenä ajurina digitalisaation taustalla. Kun esineitä ja prosesseja sekä asioita digitalisoidaan joko kokonaan tai osittain, tapahtuu digitalisoitumista. Digitalisointi tarkoittaa analogisen konvertointia digitaaliseen muotoon. (Ilmarinen & Koskela 2015, 2.1.)

Kuvio 1. Digitalisaation aikaansaamat kehitykset (Ilmarinen & Koskela 2015, 2.1).

Digitalisaatiolla on valtava voima muutoksessa. Se aiheuttaa radikaalia muutosta tuotteiden ostamisessa, palvelujen kuluttamisessa, asioiden hoitamisessa, ihmisten tavassa informaation hankkimisessa ja kokemusten jakamisessa vuorovaikutustilanteissa. Digitalisaatio rikkoo perinteitä toimialarajoissa ja muokkaa kilpailuympäristöä yritysten kesellä. Se pakottaa myös yritykset päivittämään toimintatapoja ja parantamaan osaamistaan. Digitalisaation vaikutuksesta syntyy uusia voittajia ja vastaavasti myös häviäjiä, se koskettaa jollain tasolla kaikkia yrityksiä toimialasta riippumatta. (Ilmarinen & Koskela 2015, Johdanto.) Tästä hyvänä konkreettisenä esimerkkinä ovat monet yritykset tällä digitalisaation aikakaudella.

Tehokkaasti sosiaalista mediaa hyödyntävät yritykset menestyvät paremmin kuin vastaavasti vähemmän sitä hyödyntävät yritykset. Elämme niin sanottua ”some-aikakautta”, jolloin kaikenlaisten applikaatioiden ja mielikuvituksen käyttö on monesti tehokas tapa markkinoida ja siten kasvattaa omaa liikevaihtoa. Täytyy olla jatkuvasti ajan hermoilla kilpailijoihin nähden, että voi menestyä yritysmaailmassa. Kuten myös Baier (2019, 45) mainitsee, digitalisaation olevan jatkuva suuntaus, joka koskee yrityksiä monin tavoin ja yritykset joutuvat sopeutumaan kilpailijoiden kanssa.

Digitalisaatio on mullistanut peruuttamattomasti yhtiöiden kilpailuympäristöä. Digitaalisia eli reaaliaikaisia lähteitä käytetään asiakkaille hyödyksi arvon tuottamisen keinona. Murrokselta ei voida välttyä, vaikka yritys ei toimikaan digialalla. Jopa aikaisemmin suojatuille markkinoille digitalisaatio tuo globaalia kilpailua. Tämä koskee myös niitä aloja, joilla fyysiseen kontaktiin painottuva ruumiillinen työ tulee jatkumaan vielä pitkään, jolloin digitalisaatio ja globaali kilpailu vaikuttavat asiakkaiden odotuksiin. Viljamaa (2018) toteaa perinteisillä kivijalkatoimijoilla olevan erittäin haastavat asetelmat rajatuilla valikoimilla ja aukioloajoilla, kun vastassa ovat Amazonin ja Alibaban kaltaiset yritysjätit.

2.2 Taloushallinnon digitalisaatio

Digitaloudelle tai digitalisaatiolle ei ole vakiintunutta määritelmää. Elinkeinoelämän keskusliiton asiantuntijan Maria Ahon mukaan digitalouden syntyyn johtaa erilaisen teknologian sekä muuttuvat yhteiskunnalliset arvot ja asenteet. (Varanka ym. 2017, 14.) Ihmisen muuttuva käyttäytyminen ja uudenlainen liiketaloudellinen ajattelutapa vaikuttaa myös digitalisaation syntyyn. Yleisesti suomalaiset suhtautuvat uuteen teknologiaan myönteisesti ja vailla pelkoa tai huolta huomisesta, siksi Suomi on ollutkin edelläkävijä digitalisaation saralla. Kehityksestä huolimatta organisaatioiden valmiudet digitalisaation mahdollisuuksien hyödyntämisessä ovat sangen ohuet, koska työntekijöiden digitaalinen osaaminen ei ole riittävällä tasolla. Tämä näkyy erityisesti varttuneimpien suomalaisten kohdalla, jotka ovat digitaalisilta taidoiltaan nuorempia sukupolvia huomattavasti jäljessä. (Varanka ym. 2017, 14.)

Baier (2019, 24) toteaaakin, että digitalisoitumisen vuoksi työntekijöiden rooli ja vaadittavien taitojen muutos edellyttää uusien mahdollisuuksien hyödyntämistä taloushallinnossa. Vaikka työnimike voi olla jatkossakin sama, silti erilaisia toimintoja kehitetään jatkuvasti. Baier korostaa, että muun muassa kirjanpitäjien on jatkuvasti sopeuduttava kehityksen kulkuun, ettei heillä ole riskiä menettää työtään. Toisaalta esimerkiksi datatutkijat vapauttavat johdon kirjanpitäjät transaktiotehtävistä, jolloin tämä mahdollistaa heidät keskittymään ennustavaan ja analyttiseen perustuvaan reaaliaikaiseen liiketoiminnan hallintaan.

Tietoliikenteen ja tietotekniikan jatkuva edistys on ollut tärkeä voima talouden muutoksessa. Teknologian kehitys on ollut suurta, sillä se on parantanut laatua ja käsittelynopeutta sekä auttanut alentamaan tiedonkuluja ja muita transaktiokustannuksia. Tällä kehityksellä on ollut vaikutuksia sekä palveluntarjoajiin että rahoitustuotteiden ja -palveluiden käyttäjiin positiivisesti, sillä teknologian kehityksen myötä tulee valtavasti helpotusta yritysten ja tavarantoimittajien arkeen. (OECD 2018, 11.)

Digitalisaatio tarjoaa yrityksille monipuolisen valikoiman hyötyjä, jotka vaihtelevat parannetusta laadusta, tehokkuudesta, nopeudesta ja paremmasta päätöksenteosta. Nämä yhdessä tuovat lisäarvopotentiaalia jo ennalta olevien resurssien rinnalle maksimaaliseen hyödyntämiseen. Digitalisaation tehokkuutta

lisäävät muun muassa automaatio ja toistuvien toimintojen siirtäminen jaettuihin palvelukeskuksiin. Ne mahdollistavat useita eri prosesseja, kuten suunnittelun, kirjanpidon ennustamisen ja raportoinnin. Samoin päätöksenteon laatu paranee, koska ne perustuvat ennakoiviin analyysihin. Sekä automaation että ennustavan analyysin avulla talouden ennusteet pystytään luomaan tarkemmin. Samanaikaisesti digitaaliset ratkaisut antavat yrityksen johdolle mahdollisuuden tehdä korkealaatuisia päätöksiä missä tahansa ajankohtaisten tietojen ansiosta. Laadukkaiden päätösten avulla voidaan myös minimoida riskit. Lisäksi tietoa voidaan käsitellä nopeammin, sillä ajankohtaisen datan ansiosta päätökset kyetään tekemään oikea-aikaisemmin. Mahdollisuus tarkistaa parannusmahdollisuuksia syy-seuraussuhteiden kuvioiden optimoimiseksi osittain jopa reaaliajassa tarkoittaa myös tuottavuuden kasvua. (Baier 2019, 10.)

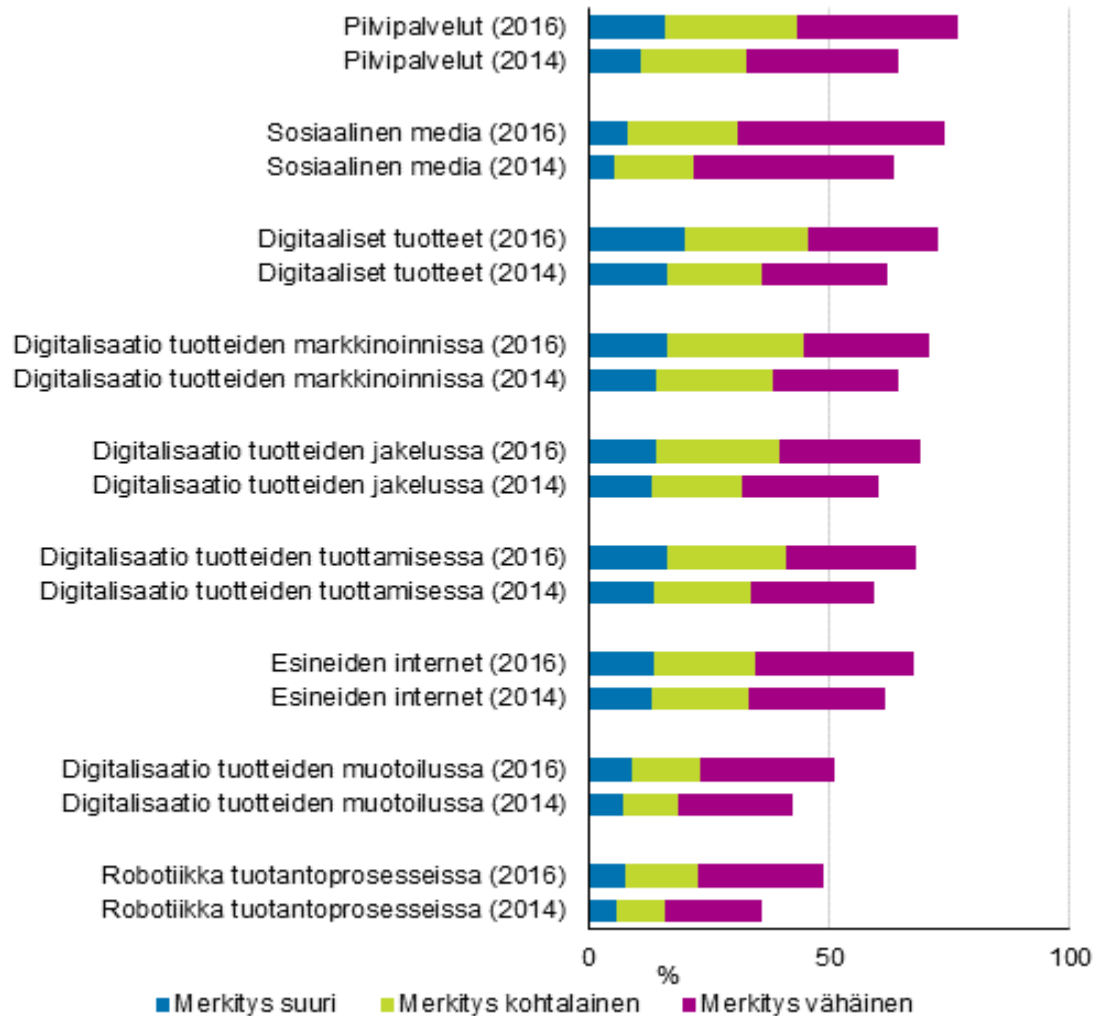
Digitalisaatiolla tarkoitetaan tiedon tallennusta, sen siirtoa ja käsittelemistä ATK-laitteiden ymmärtävällä tavalla, tosin termillä viitataan myös laajempaan muutosprosessiin joko taloudellisessa tai yhteiskunnallisessa toimintaympäristössä (Tilastokeskus 2017, 6). Ehkäpä vielä havainnollistavampi käsite ilmiölle on internet-talous, sillä internetin ansiosta mahdollistetaan talouden murrokset, joita voidaan vertailla teollisuuden syntyprosessiin. Tätä ilmiötä voidaan luonnehtia muun muassa resurssien selkeästi tehokkaammalla käytöllä, kuten Airbnb:n ja Uberin kohdalla voidaan todeta. Myös printtimedia muuttuu digitaaliseen muotoon, jonka seurauksena lehtien paino ja jakelu vähenee. Palvelut kasvavat eksponentiaalisesti sosiaalisessa mediassa, kuten Facebookissa, Twitterissä tai Instagramissa. Datan merkitys kasvussa korostuu liiketoiminnassa esimerkiksi Google-hakujen muodossa. (Tilastokeskus 2017, 6.)

Taloushallintoa käsittelevistä artikkeleista puhuttaessa esiin nousee monesti sähköinen taloushallinto ja digitaalinen taloushallinto synonyymien muodossa. Tämä ei kuitenkaan ole totta, sillä digitaalinen taloushallinto on kokonaisvaltaisempaa. Se tarkoittaa kaikkia tietovirtoja ja käsittelyvirtojen automatisaatiota sekä digitaalisen muodon käsittelyä. Tietokanta toimii tiedon säilytyspaikkana ja tieto kulkeutuu tietoverkostossa lankojen kautta tai langattomasti. Sähköinen taloushallinto tarkoittaa jokaista sähköisesti tehostettua taloushallinnon aluetta, joita ovat verkkolaskutus, kirjanpito tai

viranomaisraportointi. Tehostamisen käytössä voidaan hyödyntää tietotekniikan ja erilaisten sovellusten tai sähköistä palvelua. (Varanka ym. 2017, 14.)

Digitalisaation ansiosta yritys pystyy tehostamaan prosessejaan sekä parantamaan laatuaan. Tämän vaikutuksena se näkyy myös pitkällä aikavälillä yrityksen maineessa sen omissa verkostoissaan ja tuottaa siten uusia asiakassuhteita. Varjopuoli on kuitenkin se, että mikäli yritys ei osaa hyödyntää digitalisaation voimavaraa sen omassa liiketoimintamallissaan. Tällainen näyttäytyy usein vanhanaikaisena ja silloin vastaavasti yritys saattaa menettää asiakkaitaan. Digitalisaation hyödyntämistä pidetään eräänlaisena oppimisprosessina. Aikaisemmin digitalisaation saralla edelläkävijöinä toimineet yritykset haluavat olevan sellaisia myös jatkoa ajatellen. Jokaisessa yrityksessä on syytä pohtia, millaisia mahdollisuuksia digitalisaatio voi tuoda tullessaan yrityksen kasvun kannalta. (Joensuu-Salo 2019.)

Kaikkien digitalisaation tuomien etujen hyödyntämisen helppoutta vaikeuttaa kuitenkin myös joukko vaatimuksia. Kaikki suuret muutokset, jotka on tarkoitus toteuttaa yrityksessä, asianmukainen muutos johtamisessa ja sen yhdenmukaistaminen kokonaisstrategian kanssa ovat ratkaisevan tärkeitä tekijöitä. Baierin (2019, 11) mukaan tällaiset muutokset edellyttävät avointa tietojenvaihtoa ja rakentavaa kritiikkiä, jotka auttavat performanssikulttuurin rakentamisessa. Ilman työntekijän aktiivista sitoutumista muutosprosessiin on huomattavasti vaikeampaa yrittää toteuttaa muutoksia. Baier toteaa, että tämän muutoskulttuurin lisäksi kokeilu ja virhe -kulttuurin on oltava valmis. Sellaisessa ympäristössä, jossa vakautta on vähemmän ja joudutaan kohtaamaan enemmän epävarmuutta, muutokset häiritsevät ja aiheuttavat enemmän paineita. Selviytymiskeinona työntekijöille on Baierin mukaan annettava mahdollisuus kokeilla ja oppia uutta. Baier korostaa, että virheet ovat luonnollinen osa uuden oppimisessa, vaikka kyseinen ajatusmalli onkin ristiriidassa toisen johtamisfilosofian kanssa, joka edistää turvallisuutta välttämällä virheitä. Kokeilu ja uuden oppiminen ovat elintärkeitä asioita, mutta se ei helppoa, sillä samalla muutosprosessi vie aina oman aikansa sopeutuakseen uuteen toimintakulttuuriin, toteaa Baier. Seuraavaksi vuorossa on kuvio, jossa näkyy digitalisaation merkitys liiketoiminnassa vuosien 2014–2016 aikana.

Kuvio 2. Digitalisaation merkitys yritysten liiketoiminnassa 2012–2014 (kuviossa 2014) ja 2014–2016 (kuviossa 2016), osuus yrityksistä (Tilastokeskus 2016).

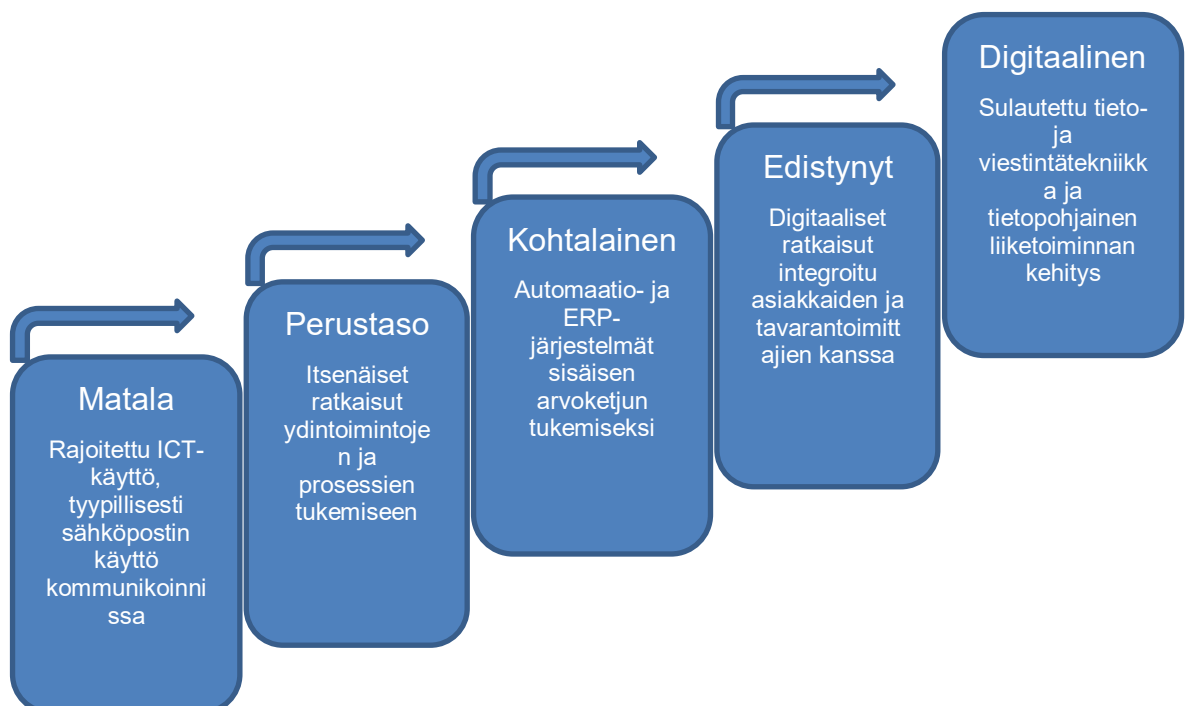
Digitalisaatio tarkoittaa sitä, kun tavarat, palvelut, niiden tuotanto ja jakelu siirretään sähköiseen muotoon (Tilastokeskus 2016). Digitalisaation merkityksestä yritysten liiketoimintaan tiedustellaan big data -kysymysten muodossa innovaatiotutkimuksen ohessa. Kuten kuvio 2 osoittaa, vuosien 2014–2016 aikana noin 41 prosentilla yrityksistä arvioidensa mukaan yksi digitalisaatioon liittyvistä seikoista koetaan merkitykseltään suureksi. Joka kolmannessa yrityksessä koetaan annettujen digitalisaatioseikkojen korkeintaan kohtalaisen merkittäväksi. Kaiken kaikkiaan 13 prosentin verran yrityksistä arvioivat annettujen vaihtoehtojen merkityksen korkeintaan vähäiseksi. Reilu kymmenes totesi, ettei mikään mainituista digitalisaatiotekijöistä kosketa omaa yritystä ollenkaan. Verrattaessa edellistutkimuksen kanssa uudempaa tutkimusta, digitalisaatio noteerattiin yritysten

keskuudessa suhteellisen yleisemmällä tasolla. Lisäksi digitalisaation merkitystä arvioitiin korkeammaksi. (Tilastokeskus 2016.)

Digitaalisia tuotteita pidetään digitalisaation ytimenä. Joka viidennessä yrityksessä arvioidaan niiden merkitystä suureksi liiketoiminnassa. Pilvipalveluista kerrotaan yleisellä tasolla, ja merkitykseltään niiden vaikutus on tärkeää. Vastaavasti myös yleisesti mainittavan sosiaalisen median vaikutusta merkittäväksi koetaan ainoastaan pienemmässä joukossa yrityksistä. (Tilastokeskus 2016.) Yhteenvetona voidaan todeta, että digitalisoinnilla tarkoitetaan rakenteellisen ja jäsentämättömän tiedon reaaliaikaista käsittelyä lukuisista lähteistä tai jäsenneiltyä tietoa älykkäiden algoritmien avulla (Baier 2019, 9).

2.3 Digitalisaation mittarit

Digitalisaation mittareita on erilaisia yritysten välillä, riippuen kunkin yrityksen digitalisoitumistasosta. Digitalisaatiotaso kytkeytyy siihen, kuinka laajasti yritys hyödyntää digitalisaatiota omassa liiketoiminnassaan ja prosessien hallinnassa. Alla olevasta kuvioista (3) voidaan havainnollistaa hyvin pääpiirteet siitä, millaisia eri digitalisaatiotasoa on olemassa.

Kuvio 3. Digitalisaation tasot yritysten keskuudessa (IRIS Group 2015, 4.2).

Matalalla tasolla yrityksellä on erittäin rajallinen ICT-käyttö. Tyypillisesti tämän luokituksen alimman tason yrityksen käyttävät tietokoneita ainoastaan hallinnollisiin tarkoituksiin ja sähköiseen viestintään sisäisesti tavarantoimittajien, asiakkaiden ja sidosryhmien välillä. Tällaisessa yrityksessä tuotannon tekniikka on pääosin mekaanista. (IRIS Group 2015, 4.2.)

Perustasolla digitaalitekniikoita käytetään itsenäisesti, kuten tilataan tuotteita tavarantoimittajien verkkosivuilta. Tällaisella yrityksellä on käytössään ICT-kirjanpito, oma verkkosivu markkinointitarkoitukseen ja erilliset CNC-koneet tuotannossa. (IRIS Group 2015, 4.2.)

Kohtalaisella digitalisoitumistasolla yritys käyttää automaatiota ja digitaalitekniikkaa useilla yrityksen toimintasektoreilla. Tyypillisesti ERP-järjestelmä on olemassa tukemaan integrointia ja parantamaan tiedonkulkua yksiköiden ja toimintojen välillä sisäisissä arvoketjuissa, kuten myynnissä, tuotannon suunnittelussa, tuotannon hallinnassa, materiaalisuunnittelussa ja palveluissa. Tuotantolinjat saattavat olla osittain automatisoituja, mukaan lukien robottien käytön ja tietokoneisiin integroitujen järjestelmien muodossa. Tällaisessa yrityksessä digitalisoidaan usein myös tuotannon suunnittelu ja tuotannon sisäinen viestintä. (IRIS Group 2015, 4.2.)

Edistyksellisellä tasolla digitalisaatiota ja automaatioteknologiaa hyödynnetään kaikilla yrityksen tärkeillä toiminta-alueilla. Ratkaisut eivät ulotu ainoastaan integroimiseen osastojen ja toimintojen välillä, sillä ICT-alustoja integroidaan useimmissa tapauksissa myös asiakkaiden kanssa. (IRIS Group 2015, 4.2.)

Digitaalisten liiketoimintamallien tasolla digitalisaatio koskee kaikkia keskeisiä prosesseja, kuten myyntiä, tuotannon suunnittelua, tuotannon hallintaa, materiaalisuunnittelua ja palveluita, joiden lisäksi prosessit automatisoidaan ja rinnastetaan oikean tavarantoimittajan tai asiakkaan kesken. Tietoihin perustuvan liiketoiminnan kehittämiseen keskitytään voimakkaasti, useimmiten kehittämällä tietopohjaisia palveluita esimerkiksi myynnin jälkeisiin palveluihin, tuotteiden valvontaan ja automatisoituun ylläpitoon. (IRIS Group 2015, 4.2.)

2.4 Digitalisaation mittaushaasteet

Akateemisessa tutkimuksessa ja keskustelujen kohteeksi ovat nousseet bruttokansantuote ja yleisesti taloustilastot mahdollisista mittausharhoista. Varsinkin BKT:n kykyä kasvun mittauksessa ja tuottavuuden kehityksessä herättävät epäilyksiä. Talousneuvoston tilaaman ja ETLAn tutkijoiden raportin mukaan mittaushaasteet BKT:n ja hyvinvoinnin ryhmittelyssä luokitellaan viidessä eri asiakokonaisuudessa. Niitä ovat digihintojen laskut ja laadun parannus, erikoistuneiden välikäsien pienempi vaikutus, ilmaiset palvelut, monikansallisten yritysten verojen optimointi sekä alustojen-, jakamisen- ja keikkatalous. (Tilastokeskus 2017, 11.)

2.5 Aikaisemmat tutkimukset

Martikainen (2018, 3) käsittelee tutkimuksessaan hyvin monipuolisesti taloushallintoa, sen prosesseja ja taloushallinnon digitalisoitumista lähinnä yleisellä tasolla. Hänellä oli myös tutkimusmenetelmänä kvalitatiivinen tutkimus. Tavoitteena tutkimuksessa oli tunnistaa kehityskohteet, joita parantamalla päästäisiin määrittämään kohdeyrityksen tavoitetilä. Organisaation kirjanpitäjä oli jäämässä eläkkeelle lähitulevaisuudessa, joten täytyi selvittää taloushallinnon toimintamallit siitä eteenpäin. Tutkimuksen perusteella kannattavaa oli samojen taloushallintoprosessien ulkoistaminen ja saman toiminnanohjausjärjestelmän (Visma Nova) pitäminen myös jatkossa. Tämä edellytti sellaisen tilitoimiston valitsemista, jonka kanssa mahdollistetaan Novan yhteiskäyttäminen. Kohdeyrityksen oli otettava käyttöön Novan pilvipohjaversio, johon sai tarvittaessa lisättyä uusia moduuleita. Näiden vaikutuksesta organisaation taloushallinto digitalisoitui suhteessa aiempaan, ja prosessien ansiosta saavutettiin tarkkuudessa ja tehokkuudessa kehitysaskeleita.

Henttinen (2019, 3) kertoo omassa tutkimuksessaan yritysten taloushallinnon automaatioasteen nousseen ja monen edelläkävijäorganisaation hyödyntävän edistyksellisissä ratkaisuissaan koneoppimisen ja tekoälyn hyötyjä. Henttisen mukaan digitaalisen datan merkitys liiketoiminnassa lisääntyy ja laadukkaan datamäärän kasvu edellyttää tekoälyn laajaa hyödyntämistä toimintoja

tehostettaessa. Tavoitteena tässä tutkimuksessa oli kattavan kokonaiskuvan saaminen tekoälyn potentiaalisesta käytettävyydestä sekä kartoitettua tekoälyn tuomat mahdollisuudet ja uhkakuvat kohdeyrityksen taloushallintoon liittyen. Tutkimuksen ideana oli uudenmallinen tehostaminen ja tuloksellisuuden vähentäminen tiedon käsittelyssä rutiinitehtävissä tekoälyä hyödyntämällä, jolloin helpotetaan reaaliaikaista ja päätöksenteon kannalta olennaisen datan saatavuutta. Tämä tapahtuisi lisättäessä sisäistä ja ulkoista informaatiovirtaa sekä ketteryttä läpinäkyvyydessä. Pyrkimyksenä oli myös vapauttaa inhimillisiä resursseja arvoa luovissa tehtävissä, kuten talousennusteiden luomisessa. Tutkimuksen selvityksen kohteena oli yrityksen hyötyminen tekoälyteknologian käyttämisestä sekä mahdollisten tekoälyn kehittämiseen liittyvien riskien ja rajoitusten tarkastelu. Haastattelujen perusteella tekoäly oli implementoitu liiketoiminnan ytimeen saamaan lisäarvoa asiakkaille, sen sijaan tukitoiminnoissa kuten taloushallinnossa näin ei kuitenkaan ollut. Taloushallinnon puolella massadatan analytiikassa jäi hyödyntämättä suuri määrä kapasiteettia, vaikka ymmärrettiinkin sen saavutettava potentiaalinen lisäarvo. Henttisen mukaan tekoälysovellusten mahdollinen hyöty edellyttää pitkällä aikavälillä dataekosysteemin rakentamisen, tekoälymallien integroimisen taloushallinnon prosesseissa ja osaltaan myös henkilöstön uudelleenkouluttamisen.

Saavalainen (2020, 2) kertoo tutkimuksessaan digitalisaation aikaansaamista uusista osaamistarpeista taloushallinnon osastolla. Hän toteaa taloushallinnon muuttuneen huomattavasti digitalisaation vaikutuksesta. Saavalaisen mukaan perustyö vähenee ja työ tehostuu merkittävästi, millä on laajasti vaikutusta yrityksen koko taloushallinnon sektoriin. Tutkimuksessa oli tarkoitus saada selville uudet osaamistarpeet taloushallinnossa digitalisaation aikaansaamien muutosten seurauksena. Tutkimuksen tavoitteena oli myös selvittää yleinen suhtautuminen tulevaisuudessa tulleeseen muutokseen ja osaamisen kehittämistarpeet. Toteutustapa oli kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Haastattelut kohdistettiin yhteensä seitsemään eri henkilöön, jotka ovat kaikki taloushallinnon ammattilaisia.

Haastattelujen tulosten perusteella merkillepantavaa oli, että taloushallinnon digitalisaatio koetaan tervetulleena uudistuksena ja positiivisessa valossa. Saavalainen toteaa, että uskomuksessa ei ole taloushallinnon työn katoaminen.

Vastaavasti sen koetaan muuttuvan tulevaisuudessa, minkä vuoksi osaamistarpeita täytyy saada monipuolisemmaksi. Tulevaisuutta ajatellen esimerkiksi teoriaosaamisen vahvuus katsotaan eduksi. Teorian rinnalla myös monipuolinen tietotekniikan hallinnan ja asiakaspalvelutaidot korostuvat entisestään. Poikkeuksetta kaikissa taloushallinnon tehtävissä vaaditaan niin ikään hyviä asiakaspalvelutaitoja, onpa kyseessä sitten tilintarkastaja tai yrityksen business controller. Tutkimuksen perusteella työnkuvan muutoksiin pyrkimyksenä on vastata henkilöstön uudelleen koulutuksella ja tutustumalla alan julkaisuihin. Työntekijä voi vaikuttaa omalta osaltaan itsensä kehittämiseen positiivisella asenteella ja pitämällä mielen kirkkaana vastaanottaessa uusia haasteita. Se kannattaa ajatella mahdollisuutena, kun saa oppia uutta.

3 OSTOLASKUAUTOMAATIO

Ostolaskuautomaatio on käytössä nykypäivänä todella monessa eri kirjanpitojärjestelmässä. Muutamia mainitakseni tällaisia ovat esimerkiksi Netvisor, Visma ja juuri tutkimuksessani esiintyvä Pagero Oy. Ostolaskuautomaatiota hyödyntäen onnistuu muun muassa ostolaskun asiatarastus ja/tai hyväksyminen suoraan. Tämän lisäksi on mahdollista myös tiliointi ja laskentakohteiden asetus automaation toimintojen ja haluttujen vaatimusten avulla. Myös määrittelemisen laskuja maksukieltoon on mahdollista haluttuja ehtoja hyödyntäen. (Ostolaskuautomaatio, [viitattu 10.5.2020].)

3.1 Ostolaskujen automatisointi

Ostolaskuautomaatio on lyömässä läpi yritysten keskuudessa. Ostolaskujen tarkastaminen ja maksaminen automatisoidaan nykyään monessa yrityksessä, mikä on teknisesti suhteellisen vaivatonta, sen sijaan henkisesti se ei välttämättä ole yhtä helppoa. Monessa yrityksessä pohditaan, miten on mahdollista pystyä uskomaan rahaliikenteen hoitamista tietokonetta hyödyntäen. Tällä tavalla kuitenkin toimitaan yhä enemmän ja enemmän. Jatkuvasti useammat ihmiset uskaltavat olla luottavaisia automaation suhteen, kuten puhelin-, laajakaista- ja vuokralaskuista puhuttaessa. Tämä on merkittävä edistysaskel automatisaatiota kohden. Pikkuhiljaa yrityksissä ollaan sitä mieltä, että jonkinlainen automatisaatiojärjestelmä voisi saada hoidettua laskut maksuun. (Netvisor, [viitattu 20.5.2020].)

Ostolaskujen automatisointi on helppoa, mikäli yrityksellä on jo valmiiksi käytössään sähköinen taloushallinto-ohjelma. Automatisointi kannattaa aloittaa pienillä askeleilla. Aluksi suositeltavaa on automatisoida ainoastaan muutama lasku. Kun parin kuukauden seuranta on takana ja todettu automatisaation toimivan virheettömästi, voidaan automatisaatioon lisätä enemmän laskuja. Tiettyjen laskujen kohdalla automatisointi on melko helppoa, mikäli ne pysyvät kerta toisensa jälkeen samansuuruisena, niissä on sama tavarantoimittaja ja tilinumero. Laskujen tietojen pysyvyys helpottaa luonnollisesti myös niiden tarkastamista ja maksuun laittamista. Sähköinen järjestelmä kykenee noudattamaan tiettyjä sääntöjä paljon

virheettömämmin kuin ihminen, koska inhimillisiä virheitä voi sattua kelle tahansa, kuten väärän summan kirjaaminen laskulle taikka laskun maksun unohtaminen. Järjestelmän avulla voidaan välttää tällaiset virheet, mikäli sille on annettu oikeanlaiset toimintaohjeet. Mikäli jotain puuttuu tarkastettavan laskun tiedoista, järjestelmä ilmoittaa siitä välittömästi. (Netvisor, [viitattu 20.5.2020].)

3.2 Automatisoinnin hyödyt

Automaatio poistaa toistuvan työn. Laskujen käsittelemisessä menee noin minuutti per manuaalinen vaihe, joihin kuuluvat laskun tarkastus, maksu, tiliöiminen ynnä muut vaadittavat toimenpiteet. Tämä aika kerrotaan laskujen määrällä ja vuosien saatossa kyseessä on hyvin merkityksellinen ajanjakso, jonka voisi käyttää tuottavammallakin tavalla. Automatisaatio helpottaa huomattavasti yrittäjien arjessa, kun turha manuaalinen työ poistuu. Tällöin ihmisen ei tarvitse tarkastaa laskuja tai kirjata niitä kirjanpitoon. Toimintaa saadaan nopeutettua, ja tiedot tallentuvat kirjanpitojärjestelmään reaaliaikaisesti. Rahan ja ajan säästämisen lisäksi yrittäjän hermotkaan ei ole yhtä kovalla koetuksella automatisoinnin ansiosta, sillä ei tarvitse muistaa laskujen eräpäiviä itse. Tällöin myös virheiden määrä saadaan minimoitua, kun automatisaatiolla hoidetaan laskujen täsmällinen maksaminen sillä päivämäärällä ja oikeansuuruisena kuin tapahtuma on ohjelmoitu suoritettavan. Järjestelmän huomattessa virheen, ilmoitus tulee siitä välittömästi asiasta vastaavalle ihmiselle, jolloin tämä tekee vaadittavat korjaustoimenpiteet. (Netvisor, [viitattu 20.5.2020].)

Nykyään vähän ostolaskuja saapuvalle tavalliselle yritykselle automatisointi on mahdollista lähes kaikkien ostolaskujen kohdalla. Mikäli ostolasku tulee sisään sähköisessä muodossa taloushallintojärjestelmään, voidaan automatisointi hoitaa koko prosessin laajuudelta aina laskun vastaanottamisesta tarkastuksen kautta maksuun. Järjestelmä hoitaa myös laskun tiliöinnin sekä kirjanpitoon saattamisen. Myös suurten yritysten kohdalla automatisaatiolla voidaan helpottaa arkea huomattavasti, kun ostolaskuja tulee suurissa massoissa jatkuvasti. Automatisaation avulla helpotetaan taakkaa laskujen kierrossa ja säästetään samalla merkittävästi arvokasta työaikaa. Ostolaskujen automatisoinnilla

helpotetaan myös tilitoimistojen arkea manuaalisen työn vähennettyä. Automatisaatiolla poistetaan henkilöstöriippuvuus, jolloin maksut tulee hoidettua myös kirjanpitäjän ollessa kuumeessa kotona. Tällöin hänelle ei tarvita välttämättä tuuraajaa. Ostolaskuautomaatio hyödyttää merkittävästi tilitoimiston ja yrittäjän välistä yhteistyötä. Manuaalisten työvaiheiden automatisoinnilla vapautetaan kirjanpitäjän aikaa oleellisempiin työtehtäviin, jotka voivat olla esimerkiksi yrityksen liiketoiminnan kehittäminen ja neuvonta. (Netvisor, [viitattu 20.5.2020].)

Ostolaskujen käsittely yrityksen taloushallinnossa on eniten resursseja sitova prosessi. Tämän vuoksi ostolaskuautomaatiolla saavutetaan merkittävimmät hyödyt kokonaisessa ostolaskuprosessissa. Yksi olennainen syy ostolaskuautomaatioprosessissa on juuri verkkolaskujen yleistyminen. Manuaalisesta ostolaskujen käsittelystä olisi tärkeää pyrkiä luopumaan, koska verkkolaskutus mahdollistaa prosessin eri vaiheiden automatisoinnin. Varsinkin suurten volyymien käsitteleminen manuaalisesti vie todella paljon aikaa ja resursseja. Suomessa toimivista yrityksistä noin 70 prosenttia toimittaa laskunsa verkkolaskuina. (Lahti & Salminen 2014, 52.)

Ostolaskuprosessi taloushallinnossa alkaa laskun vastaanottamisesta ja päättyy, kun se on maksettu, arkistoitu ja kirjattu kirjanpitoon. Ostolaskuautomaation avulla saadaan minimoitua manuaalinen työ, ja siten myös säästämään aikaa työtehokkuuden edistämiseksi. Tällaisia manuaalisia vaiheita ovat esimerkiksi laskujen skannaaminen, niiden manuaalinen tiliöinti ja kustannuspaikkojen erittely. (Lahti & Salminen 2014, 53.)

4 TUTKIMUS

Tässä kappaleessa esittelen ensin toimeksiantajan, emoyhtiön ja palveluntarjoajan. Kerron tiivistettynä Atria Suomi Oy:n ostolaskuprosessista sekä palveluntarjoajan ostolaskuautomaatiosta. Kokonaisuudessaan kvalitatiivinen tutkimus muodostuu tämän kappaleen lisäksi tutkimusmenetelmistä, tutkimustuloksista, yhteenvedosta sekä johtopäätöksistä ja pohdinnasta.

4.1 Toimeksiantaja

Atria Suomi Oy on yksi Atria -konsernin yhtiöistä, ja on perustettu vuonna 2002. Yhtiön kotipaikka on Kuopio, ja pääasiallinen toimiala on elintarviketeollisuuden tuotteet. Tilikaudella 2018 Atria Suomi Oy:n liikevaihto oli noin 763,5 miljoonaa euroa ja tilikauden tulos noin 7,44 miljoonaa euroa. Yhtiön omavaraisuusaste oli 26,2%. Samaisella tilikaudella yhtiön palveluksessa oli 307 työntekijää. (Atria Suomi Oy, [viitattu 18.5.2020].) Pääasiallisesti yhtiö on vientiyritys, mutta maahantuonti on myös osa yhtiön toimintaa. Atria Suomi Oy:n asiakkaat koostuvat vähittäiskaupoista, suurkeittiöistä, teollisuudesta ja viennistä. (Finder: Atria Suomi Oy, [viitattu 19.5.2020].)

Atria Oyj on konsernin emoyhtiö, joka on perustettu vuonna 1903 (Kauppalehti: Atria Oyj, [viitattu 8.5.2020]). Atria -konsernin muodostaa neljä liiketoiminta-aluetta, jotka ovat Atria Suomi Oy, Atria Ruotsi, Atria Venäjä sekä Atria Tanska & Viro. Atria Oyj:n liiketoiminta perustuu päivittäistavarakauppaan, Food Service -asiakkaisiin ja alan teollisuuteen. (Atria Oyj, [viitattu 10.5.2020].) Atria Oyj:n pääkonttori sijaitsee Seinäjoella. Vuonna 2019 yhtiön liikevaihto oli 1,45 miljardia euroa, ja yhteensä se työllisti 4454 henkilöä. Tilikauden tulos oli 15,1 miljoonaa euroa. Yhtiön omavaraisuusaste oli 46,9 prosenttia. Yhtiön osakkeet listataan Helsingin pörssissä. (Taloussanomien: Atria Oyj, [viitattu 9.5.2020].) Kuluttajien keskuudessa Atria on jäänyt monelle mieleen televisiomainosten sloganista: *"Hyvä ruoka, parempi mieli"*.

4.1.1 Atria Suomi Oy:n ostolaskuprosessi

Tiivistettynä Atria Suomi Oy:n ostolaskuprosessi toimii siten, että työntekijän täytyy tarkistaa ostolaskun oikea tiliöinti sekä kustannuspaikka. Paperi- ja PDF-laskut aiheuttavat lisäksi paljon manuaalista työtä, kun ne eivät saavu verkkolaskuna suoraan taloushallintojärjestelmään. Tämän jälkeen ostolaskujen käsittelijä laittaa laskun hyväksymiskiertoon esimerkiksi tehtaan laajennusprojektin projektipäällikölle. Tämä tarkoittaa lähinnä sen menevän henkilölle, kuka mistäkin hankinnasta on päävastuussa. Tämän jälkeen työn tai osan tilaaja tarkistaa, että lasku on aiheellinen ja hyväksyy kyseisen laskun. Yleensä ostolaskut menevät vielä asiatarkastuksen kautta hyväksyjälle, jolloin tulee tavallaan tuplatseikkaus laskun oikeellisuudesta. Tällä tavalla vältetään myös mahdollisilta väärinkäytöksiltä. Hyväksymisen jälkeen ostolaskujen käsittelijä laittaa laskun maksatukseen eräpäivään mennessä. palveluntarjoajan tarjoaman palvelun myötä ostolaskujen käsittelijän työ muuttuu selkeästi enemmän varmistavampaan rooliin, eikä rutiininomaista puurtamista tule olemaan läheskään yhtä paljon kuin aikaisemmin.

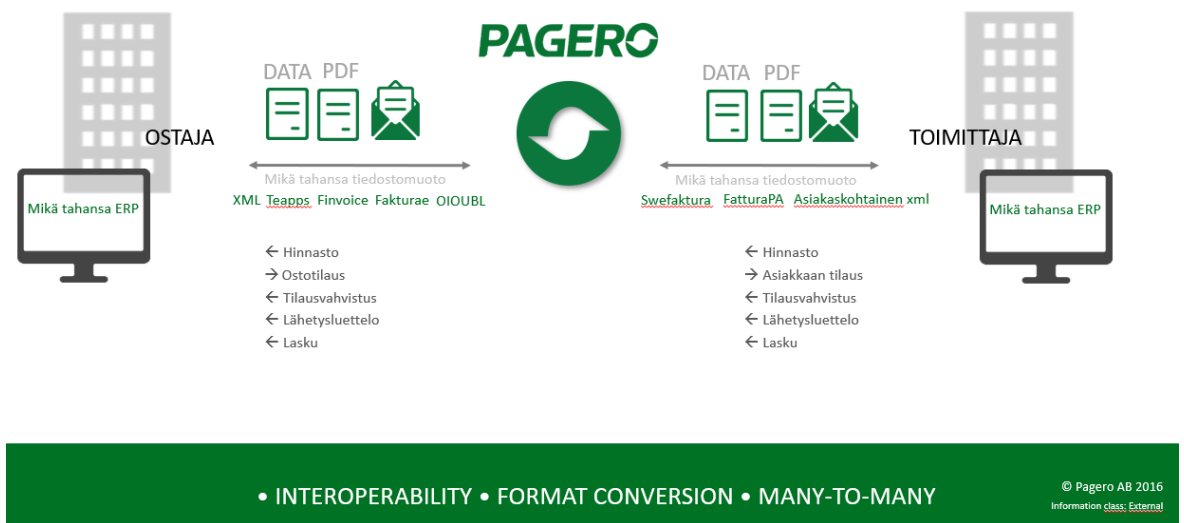
4.2 Palveluntarjoaja

Asiakkaan käytössä olevista järjestelmistä riippumatta palveluntarjoaja kykenee auttamaan digitalisoimisessa ja prosessien keventämisessä, mukaan lukien hankinnasta maksuun ja tilauksesta kassaan -prosessit. Alusta lähtien voidaan mahdollistaa 100 prosentin digitaalisuusaste tulevan ja lähtevän viestinnän kohdalla, olipa kyseessä sitten ostaja tai tavarantoimittaja. Palveluntarjoaja tarjoaa ostajilleen globaalin, avoimen ja pilvipohjaisen verkoston tukemaan tämänhetkisiä hankinnasta maksuun -prosesseja, jotta digitalisaation tehokkuutta voidaan parantaa. Saatavilla on erilaisia ratkaisumalleja, joilla autetaan hankinnan keventämisessä, ostoreskontrassa, kassanhallinnassa, kuljetushallinnassa sekä raportointi- ja analysointiprosesseissa. (Pagero Oy, [viitattu 15.5.2020].)

4.2.1 Palveluntarjoajan ostolaskuautomaatio

Palveluntarjoaja pyrkii auttamaan asiakastaan, jotta kaikki tavarantoimittajien lähettämät laskut olisivat sähköisessä muodossa. Ostolaskuautomaation avulla pyritään keventämään ostoreskontran prosesseja. Tällä tavalla voidaan eliminoida tarvetta tietojen laadunvalvontavälineiden käytössä. Automaatio myös lyhentää laskujen kiertoaikaa vastaanottamalla laskut verkossa. Palveluntarjoaja haluaa asiakkaitaan varmistavan tiedon laadun ja minimoimaan virheet tavarantoimittajien prosesseista ja valmiustasoista riippumatta. Alusta on riippumaton liiketoimintajärjestelmistä ja se voidaan integroida mutkattomasti voimassa olevien ERP-järjestelmien kanssa tai kolmannen osapuolen hyväksyntäjärjestelmissä, mikä mahdollistaa ainoastaan oikeiden tietojen käsittelyn. (Pagero Oy, [viitattu 15.5.2020].)

Tehoa sähköiseen liiketoimintaan Pageron avulla

Kuvio 4. Palveluntarjoajan ostolaskuautomaatio ostajan ja tavarantoimittajan näkökulmasta (yrityksen sisäistä aineistoa).

4.2.2 Verkkolaskujen lähettämismahdollisuudet

Ilmaisella palveluntarjoajan Free -verkkoportaaliilla mahdollistetaan ilman digitaalisia toimintamahdollisuuksia operoiville tavarantoimittajille verkkolaskujen välitön konvertointi ja lähettäminen laskun saajalle. Vaihtoehtoina toimivat optinen merkintunnistus (OCR) -skannauspalvelu ja Data Capture -palvelu, joilla voidaan muunnella kaikkia laskuja sekä toimittamaan ne suoraan tietä nykyiseen ERP- tai taloushallintojärjestelmään. Samaan pakettiin sisältyy myös tavarantoimittajien perehdytys. Tavarantoimittajan sijainnillakaan ei ole merkitystä, sillä käytössä on monikielinen aktivointitiimi. (Pagero Oy, [viitattu 15.5.2020].)

5 TUTKIMUSMENETELMÄ

Tutkimusmenetelmä opinnäytetyössäni on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Tutkimuskysymysten pohjalta olen haastatellut toimeksiantajaa sekä palveluntarjoajaa. Kvalitatiivisella tutkimusmenetelmällä voidaan rajata sellaiset haastateltavat, joihin palveluntarjoajan tuoma muutos oikeasti vaikuttaa eniten. Olen valinnut haastateltavat henkilöt siten, että he osaavat kertoa ostolaskuautomaation järjestelmästä mahdollisimman konkreettisesti sekä sen tuomista vaikutuksista ostoreskontraan ja ostolaskujen käsittelijän työnkuvaan. Palveluntarjoajan puolelta olen haastatellut henkilöä, joka toimii päävastuussa Atria Suomi Oy:n tiimoilta. Tällöin olen saanut myös perspektiiviä heidän näkökulmastaan siitä, millaisen palvelun ja millä perusteilla he ovat Atria Suomi Oy:lle räätälöineet. Tutkimuksessa ensimmäisenä haastattelin palveluntarjoajan puolelta Atria Suomi Oy:stä vastaavaa Jusa Koskea sekä sähköisen portaalin palvelijaa Krista Kurunsaarta. Jälkimmäinen haastattelu oli Atria Suomi Oy:lle, jossa haastateltavana oli Atria Suomi Oy:n talouspäällikkö Kyösti Latomäki ja ostoreskontran esimies Tapio Mikkilä.

Covid-19-pandemiasta johtuen haastattelut suoritettiin etänä Skypeä ja Microsoft Teamsiä hyödyntäen. Tutkimuksessa haastattelin ensin palveluntarjoajaa noin 40 minuutin ajan, jossa kävimme läpi ostolaskuautomaatiota ja sen räätälöimistä Atria Suomi Oy:lle. Järjestimme palveluntarjoajan kanssa seuraavalla viikolla vielä uuden etäpalaverin, jossa perehdyttiin vielä yksityiskohtaisemmin ostolaskuautomaation toimintaan. Atria Suomi Oy:n kanssa järjestimme myös yli tunnin mittaisen etähaastattelun, jossa perehdyttiin ostolaskuautomaation käyttöönottoon ja sen aiheuttamiin vaikutuksiin heidän näkökulmastaan. Molempien yritysten haastatteluissa keskustelut äänitettiin, jolloin pääsin tarkastamaan tietojen oikeellisuutta tutkimustuloksiini peilaten. Lähetin myös molemmille yrityksille havaintoni tutkimustuloksista ja teimme yhdessä tarvittavat korjaukset niihin, jotta tieto on mahdollisimman validia ja luotettavaa.

6 TUTKIMUSTULOKSET

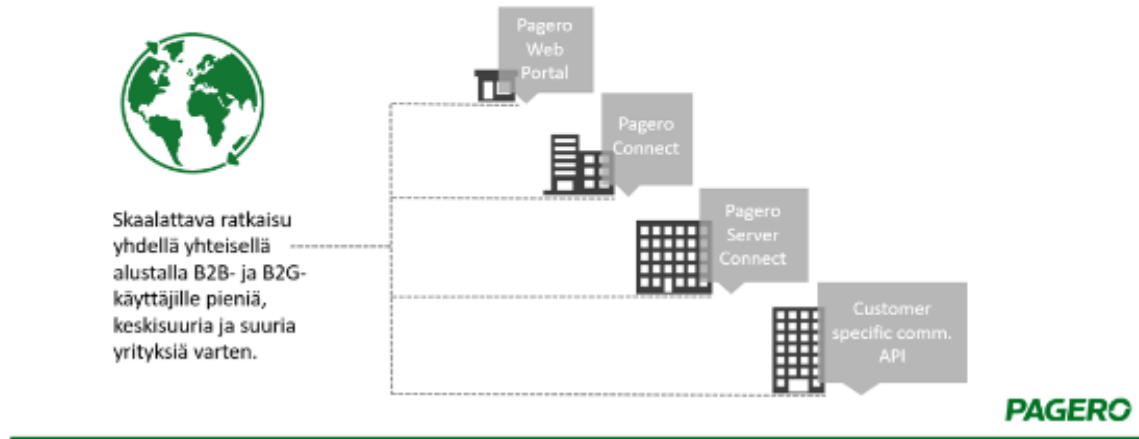
Tässä kappaleessa selviävät haastattelujen pohjalta tehtyjen tutkimusten tulokset. Ensin esitellään palveluntarjoajan haastattelujen tulokset, ja tämän jälkeen Atria Suomi Oy:n. Tutkimustulokset on jäsennely teemoittain siten, että ne ovat kytköksissä teoriaosuudesta nousseiden asioiden kanssa. Tutkimuksen kolme pääteemaa ovat taloushallinnon prosessien tehostaminen, kustannussäästömahdollisuudet sekä palvelun käyttöönotto tavarantoimittajien näkökulmasta. Haastattelut on käyty palveluntarjoajan kanssa 19. sekä 26.5.2020 ja Atria Suomi Oy:n kanssa 28.5.2020. Merkittäviä muutoksia Atria Suomi Oy:ssä ei ole vielä toukokuun loppuun mennessä tapahtunut, sillä palvelu on ollut käytössä haastatteluajankohtana vasta noin kahden kuukauden ajan. Tämän vuoksi konkreettinen näyttö on toistaiseksi jäänyt vähäiseksi.

Ostolaskuautomaatio on otettu käyttöön Atria Suomi Oy:ssä kaikkien tytäryhtiöiden kesken, mutta mukana on myös emoyhtiö Atria Oyj:n tavarantoimittajia. Atria Suomi Oy:n taloushallinnossa sähköisen portaalin kautta tulevia laskuja käsittelee noin kymmenen ostoreskontran työntekijää. Tavarantoimittajien kohdalla kyseessä on suunnilleen 150 yritystä, jotka käyttävät ostolaskuautomaatiota. Tutkimustulokset perustuvat siis arviointiin siitä, millaisia vaikutuksia ostolaskuautomaation käyttöönotosta tulee jatkossa olemaan Atria Suomi Oy:ssä.

6.1 Palveluntarjoajan haastattelu

Tutkimustulosten perusteella palveluntarjoaja haluaa luoda maailmanlaajuisen verkoston sähköiseen kaupantekoon. Kaupankäyntiverkoston kautta asiakkaat voivat muodostaa yhteyden mihin tahansa kauppakumppaniin ympäri maailmaa ja erilaisilla palveluratkaisuilla helpottaa osto- ja myyntiprosessejaan. Seuraavassa kuviossa (5) esitetään palveluntarjoajan skaalattava ratkaisu kaikenkokoisiin yrityksiin.

SKAALATTAVA RATKAISU

Kuvio 5. Skaalattava ratkaisu yhdellä yhteisellä alustalla kaikenkokoisiin yrityksiin (yrityksen sisäistä aineistoa).

6.1.1 Ostolaskuautomaation toimintaperiaate

Ostolaskuprosessi toimii siten, että palveluntarjoajalla on voimassa yhdysliikennesopimukset kaikkiin operaattoreihin. Ensimmäiseksi tehdään asiakkaan kanssa verkkolaskusopimus, jolloin palveluntarjoajasta tulee yrityksen verkkolaskuoperaattori ostolaskujen osalta. Tämän jälkeen asiakas ilmoittaa tavarantoimittajilleen, että kyseinen palveluntarjoaja välittää heidän ostolaskunsa, jolloin tämä tulee myös välittäjä tunnukseksi tavarantoimittajille. Tavarantoimittajien täytyy päivittää toiminnanohjausjärjestelmänsä laskutustiedot. Tavarantoimittajan tehdessä laskua, täytyy ensin muuttaa kyseinen palveluntarjoaja välittäjä tunnukseksi, mikäli asiakastiedoissa on ollut jonkun muun operaattorin välittäjä tunnus aikaisemmin. Kun se on muutettu, laskut kulkeutuvat jatkossa oikean operaattorin kautta. Tavarantoimittajat saavat välittömästi tiedon siitä, että ostolaskut kulkeutuvat siitä lähtien kyseisen palveluntarjoajan kautta.

6.1.2 Asiakkaan edut palvelun käytöstä

Atria Suomi Oy:lle etuja palvelun käytöstä on paljon. Heidän ostolaskujen käsittelyprosessi nopeutuu ja manuaalista käsityötä jää huomattavasti pois, koska laskut saapuvat oikeina verkkolaskuina Atria Suomi Oy:n laskujen kiertojärjestelmään. Merkittävä etu saavutetaan myös kustannustehokkuudessa, koska manuaalinen käsittely pyritään minimoimaan ostolaskuautomaation avulla. Jusa Koski toteaa, että monessa eri yhteisössä on tutkittu hyvin tarkasti ostolaskujen paperisten tai PDF-laskujen käsittelyprosessihintaa. Hinta laskua kohden on huomattavasti pienempi ostolaskuautomaation kautta, kuin manuaalista ihmistyötä hyödynnettäessä. Kustannuksissa tullaan säästämään erittäin merkittävästi, koska henkilöstön työaika tarkoittaa rahassa mitattuna suuria summia. Digitalisaatiota tehostamalla automaation avulla saadaan minimoitua myös virheiden määrä, joita ihmistyössä voi tulla kaikille inhimillisistä syistä. Kosken mukaan virheitä kuitenkin saattaa harvakseltaan esiintyä eri valuuttakurssien kohdalla, mikäli esimerkiksi lasku saapuu dollareina, ja se täytyisi muuttaa euroiksi asiakkaan järjestelmässä. Tästä ei palveluntarjoajan toimesta ole tehty varsinaista tutkimusta, mutta SLA:n (Service Level Agreement) mukaan asiakkaalle voidaan kuitenkin taata tietty palvelutaso. Palvelutaso automatisoinnissa on lähes 100 prosenttia.

Atria Suomi Oy: tavarantoimittajan näkökulmasta ostolaskuautomaatiosta on myös paljon hyötyä. Tavarantoimittaja saa rahat nopeammin tilille laskujen kierron nopeutumisen myötä sekä pystyvät itse seuraamaan laskua sähköisen portaalin kautta. Lisäksi heidän ei tarvitse miettiä tulostimen, kirjekuorien, tulostinmusteen ja postimerkkien ostamista, eikä viedä laskuja postiin enää jatkossa. Monelta työvaiheelta säästytään. Koski huomauttaa sähköpostilaskun olevan myös monesti todella riskialtis, koska se voi hukkaa jonnekin, kuten roskapostiin. Nykypäivänä oikeita verkkolaskuja suositaan entistä enemmän kaikkialla. Digitalisaation seurauksena manuaalinen ihmistyö vähenee, joten aikaa jää vastaavasti enemmän kaikkeen hyödylliseen tekemiseen.

Koski toteaa, että automatisoinnin ansiosta laskudatan laatu paranee ja virheet saadaan minimoitua. Yleisellä tasolla taloushallinnon toimintojen ulkoistaminen on nykyajan nouseva trendi. Pienemmissä yhtiöissä jopa kokonainen taloushallinto

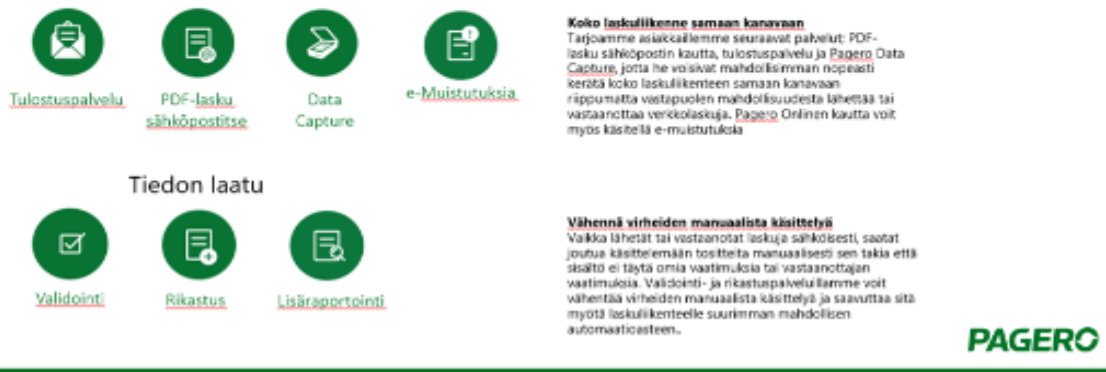
voidaan ulkoistaa tai ainoastaan osan siitä, kuten myyntireskontra tai ostoreskontra. Yrityksissä mietitään nykyaikana kuumeisesti keinoja, joilla saataisiin säästöjä aikaan. Tämän vuoksi taloushallinnon ulkoistaminen tulee kysymykseen kaiken kokoisissa yrityksissä, enemmän tai vähemmän. Sellaisiakin tilanteita esiintyy toisinaan, etteivät yritykset välttämättä halua itse puuttua taloushallintoon lainkaan. Nykyään samalla toimialalla operoi useita muitakin toimijoita kuin kyseinen palveluntarjoaja. Tämä kertoo puolestaan suuresta kysynnästä automatisaatiota ja digitalisaatiota kohtaan.

Palveluntarjoajan luoman palvelun myötä Atria Suomi Oy tulee vielä tekemään säästöjä kustannustehokkuudessa. Palvelun tilaajana toimii Atria Suomi Oy, mutta mukana on myös emoyhtiö Atria Oyj:n tavarantoimittajia. Mahdollisesti myöhemmässä vaiheessa ostolaskuautomaation piiriin ovat liittymässä myös Atria Ruotsi ja Atria Tanska, sopimuksia näiden kesken ei kuitenkaan vielä ole tehty.

6.1.3 Palvelun räätälöintiperusteet asiakkaalle

Perusteet Atria Suomi Oy:lle räätälöidystä palvelusta olivat hyvin selkeät. Paperisia ja sähköpostilla toimitettuja PDF-ostolaskuja tulee paljon. Yhteisymmärrykseen pääsy oli melko helppoa ja nopeaa Atria Suomi Oy:n ja palveluntarjoajan välillä, koska todettiin palveluntarjoajan saavan aikaan suuria säästöjä kustannuspoliittisessa mielessä. Palveluntarjoaja ehdotti nostaa sähköistämistä jopa lähelle 100 prosenttia, joka saavutettaisiin tavarantoimittajille suunnatun sähköisen laskutusportaalin avulla. Palveluntarjoajan tekemässä selvityksessä kävi ilmi, että Atria Suomi Oy:n tavarantoimittajien joukossa on ollut mukana sellaisia yrityksiä, joilla olisi ollut täydet valmiudet verkkolaskujen lähettämisessä. Siitä huolimatta jotkut tavarantoimittajat ovat lähettäneet paperisia laskuja postitse. Palveluntarjoaja on kuitenkin saanut tavarantoimittajat käyttämään sähköistä portaalia. Automaatioon on asiakkaan pyynnöstä saatavilla myös lisäarvopalveluja (kuvio 6), mutta ainakaan vielä Atria Suomi Oy:ssä ei olla tällaisiin palveluihin investoitu.

LISÄARVOPALVELUT

Kuvio 6. Palveluntarjoajan tarjoamat lisäarvopalvelut, joilla ostolaskuautomaatiota voidaan kehittää uudelle tasolle (yrityksen sisäistä aineistoa).

Atria Suomi Oy on toimittanut palveluntarjoajalle Excel-muodossa validit tiedot yrityksistä, jotka lähettävät paperilaskuja. Yhteensä kyseessä on noin 150 tavarantoimittajaa. Pagero Oy on käynyt läpi tämän listan soittamalla ja tiedustelemalla Atria Suomi Oy:n tavarantoimittajien mahdollisuuksistaan lähettää laskut jatkossa oikeina verkkolaskuina. Selvitettävänä on siis ollut, löytyykö tavarantoimittajalta tarvittavaa taloushallinnon järjestelmää, kuten ERP-järjestelmää. Mikäli tavarantoimittajalla ei ole sellaista, heillä on mahdollisuus hyödyntää palveluntarjoajan hyvin yksinkertaista laskutusportaalia. Kyseessä on siis web-pohjainen portaali, jonne tavarantoimittaja näppäilee omat tietonsa, tuotteet, niiden lukumäärän ja hinnan. Tämän jälkeen painetaan lähetysnappia, jolloin lasku lähtee automaattisesti portaalin kautta Atria Suomi Oy:lle Seinäjoelle. Sähköisen portaalin ansiosta lähestytään 90–100 prosentin laskujen sähköistymisastetta.

Ulkolaisilla tavarantoimittajilla portaalin käyttö on hieman haasteellisempaa ja enemmän aikaa vievää kuin kotimaisten tavarantoimittajien kohdalla. Ulkomailta saapuvat laskut tulevat pääasiassa sähköpostin kautta PDF-laskuina, mikäli tavarantoimittajalla ei ole käytössään sähköistä portaalia. Haasteena saattaa myös joskus olla ulkolaisten tavarantoimittajien kohdalla oikeanlaisen kontaktin ja ihmisen

löytäminen. Lisäksi haasteena on saada ulkomaiset yhtiöt käyttämään palvelua, jolloin myös portaalin käyttöönotto ei ole yhtä nopealla aikataululla mahdollista kuin Suomessa.

6.2 Atria Suomi Oy:n haastattelu

Atria Suomi Oy:n haastattelujen osalta tutkimuksessa selvisi, että heille tulee noin 5500 ostolaskua per kuukausi. Näistä suurin piirtein 75–80 prosenttia tulee oikeina verkkolaskuina Atria Suomi Oy:n käyttämään taloushallintojärjestelmään, joka on Rondo R8. Jäljelle jääneet 20–25 prosenttia laskuista tulee siis vielä tänäkin päivänä joko paperisena laskuna tai sähköpostiin PDF-muodossa. Tähän ongelmaan ratkaisuksi palveluntarjoaja tarjoaa Atria Suomi Oy:n tavarantoimittajille sähköisen portaalin, jonka avulla he voivat lähettää Atria Suomi Oy:lle jatkossa verkkolaskuina omat laskunsa.

Tutkimuksessa kävi ilmi, että joissain suurissa yhtiöissä on kuitenkin haasteita ottaa käyttöön erillistä laskutusportaalia, mikäli heillä on käytössään jonkinlainen ERP -järjestelmä. Talouspäällikkö Kyösti Latomäen mukaan monesti tällaisissa yrityksissä ei haluta erillistä laskutusohjelmaa, mikäli kyseinen yritys haluaa tilastoida kaikki laskutukset ja viennit kirjanpitoon, joiden ansiosta yritys pystyy seuraamaan esimerkiksi helpommin omaa kustannusrakennettaan taloushallinnon eri sektoreilla. Latomäki mainitsi, että ostolaskuautomaatio on kuitenkin varsin kätevä erityisesti pienemmillä tavarantoimittajilla sekä rahan että ajan säästämisen vuoksi. Automaation käytöstä tekee kätevää myös se, että palveluntarjoajalla on CGI:n kanssa yhdysliikennesopimus, jonka vuoksi Atria Suomi Oy:n ei ole tarvinnut tehdä mitään uusia operaattorisopimuksia ottaessaan käyttöön ostolaskuautomaatiota. Palveluntarjoajan sähköinen portaalit lähettää laskut siis CGI:n kautta Atria Suomi Oy:n olemassa olevaan verkkolaskutusohjelmaan eli Rondo R8:aan.

6.2.1 Taloushallinnon prosessien tehostaminen

Ostolaskuautomaation avulla voidaan tehostaa taloushallinnon prosesseja. Tehokkuutta lisää muun muassa verkkolaskujen lisääntyminen skannaamisen jäätyä pois. Tämä nopeuttaa prosessia huomattavasti, kun turha manuaalinen papereiden käsittely saadaan minimoitua. Paperilaskut ovat todella hitaita, koska postituksessakin pelkästään voi mennä jopa yli viikko, että Atria Suomi Oy saa laskun kirjeenä. Myös PDF-laskut voivat hukkoa esimerkiksi sähköpostin roskakoriin, kun ne tulevat kasoittain eri tavarantoimittajilta. Varsinkin ulkolaiset tavarantoimittajat ovat lähettäneet sähköpostilla paljon PDF-laskuja Atria Suomi Oy:lle. Verkkolaskujen käyttö minimoi myös virheitä, joita saattaa esiintyä joskus paperilaskuissa ja PDF-laskuissa. Tapio Mikkilä huomauttaa, että automatisoinnin avulla esimerkiksi desimaalivirheet laskun summassa ovat huomattavasti harvinaisempia kuin ihmisen manuaalisesti vahingossa laittama inhimillinen virhe.

Lisäksi automatisoinnin avulla verkkolaskuihin on mahdollista saada automaattinen tiliöinti ja kustannuspaikkaerittely. Näillä toimenpiteillä voidaan myös minimoida virheiden määrää. Ostolaskuautomaation avulla laskujen kierto nopeutuu huomattavasti, kun manuaalista ihmistyötä jää pois prosessin aikana. Laskujen kierto lähtee siitä, kun yritys saa tavarantoimittajalta ostolaskun heidän taloushallinnon järjestelmäänsä. Pelkästään jo tässä vaiheessa säästetään jopa viikko, kun verkkolaskuna tulevat ostolaskut saapuvat Atria Suomi Oy:lle miltei reaaliajassa. Tämän jälkeen vuorossa olisi laskun skannaaminen, oikea tiliöinti sekä kustannuspaikan laittaminen oikealle osastolle. Mitä enemmän tällaisia laskuja on, sitä enemmän aikaa kuluu hukkaan. Työntekijöiden aikakaan ei ole ilmaista yritykselle.

Joka kuukausi Atria Suomi Oy vastaanottaa siis noin 5500 ostolaskua, joista 1000–1500 saapuu joko paperisena tai PDF-laskuna sähköpostitse. Tavoite olisi siis saada tämä 1000–1500 laskun määrä pieneneään vähitellen mahdollisimman pieneksi. Ihannetilanne Atria Suomi Oy:n kannalta olisi, että jokainen lasku tulisi verkkolaskuna heidän järjestelmäänsä eli Rondo R8:aan. Latomäen mukaan on silti toiveajattelua, että ostolaskujen sähköistymisaste olisi täysin 100 prosenttia. Mikäli näin kuitenkin olisi, se helpottaisi huomattavasti ostolaskujen käsittelijän työnkuvaa,

kun ei tarvitsisi etsiä laskuja monesta eri paikasta, vaan saisi keskitettyä fokuksen paremmin muihin työtehtäviin rutiininomaisten tehtävien vähennyttä.

6.2.2 Kustannushyödyt palvelun käyttöönoton seurauksena

Palvelun myötä selkeä hyöty näkyy myös Atria Suomi Oy:n kustannusrakenteessa. Latomäki ja Mikkilä arvioivat työajan vähentyneen noin 60–80 tuntia kuukaudessa. Tämä säästynyt aika jaetaan noin 10 ostolaskujen käsittelijän kesken, mikä tarkoittaisi noin 6–8 tuntia eli yhtä kokonaista työpäivää yhden työntekijän kohdalla. Vuositasolla potentiaalisten säästöjen summa on merkittävä, kun lasketaan tuosta tuntimäärästä yhteen työntekijöiden palkat sekä sosiaalikulut. Automaation avulla saataviin säästöihin vaikuttavat siis ostolaskujen lukumäärä suhteessa niiden käsittelyhintaan. Tapio Mikkilä arvioi, että kuukaudessa noin 350 palveluntarjoajan kautta tullutta laskua on palvelun kannattavuuden kannalta niin sanottu kriittinen piste. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että kaikki tuon lukeman jälkeen tulevat laskut tekevät kustannussäästöjä aiempaan toimintatapaan verrattuna. Mitä enemmän siis sellaisia laskuja tulee portaalin kautta verkkolaskuina, jotka aiemmin ovat tulleet joko paperilaskuna tai PDF-laskuina, sitä enemmän ne muodostavat kustannussäästöjä Atria Suomi Oy:lle.

Kustannushyötyihin vedoten olisi siis Atria Suomi Oy:n kannalta erittäin merkittävää saada mahdollisimman paljon ostolaskuista verkkolaskuina, jotta tuo 60–80 työtunnin väheneminen manuaalisesta työstä olisi realismia. Työtuntien väheneminen näkyy luonnollisesti suoraan halvempien työ kustannusten muodossa. Laskujen hitaan kierron takia paljon ostolaskuja jää myös maksamatta eräpäivään mennessä, mikä aiheuttaa merkittävän turhan kuluerän vuositasolla. Usein laskut ovat vain jääneet huomioimatta joko asiantarkastajalta tai hyväksyjältä. Tämän seurauksena kierto hidastuu, mikä aiheuttaa maksujen viivästymisen eräpäivien yli. Automaation avulla saadaan minimoitua siis ainakin kaksi merkittävää kuluerää, jotka ovat henkilöstön ylityöt sekä hitaan laskujen kierron takia aiheutuneet korko- ja muistutusmaksut.

Kun automaation avulla työaikaa vapautuu manuaalisista tehtävistä, voidaan ostolaskujen käsittelijöille asettaa mahdollisuuksien mukaan muitakin töitä

jaettavaksi. Latomäki arvioi, että Atria Suomi Oy voi tarvittaessa kouluttaa henkilöstöä sisäisesti myös muihin tehtäviin. Lisäksi automaation avulla saadaan vähennettyä ylitöitä merkittävästi, mikä tietysti edesauttaa henkilöstöä sekä henkisesti että fyysisessä jaksamisessa. Tämä lisää myös ihmisten motivaatiota työntekoa kohtaan ja parantaa työilmapiiriä.

6.2.3 Ostolaskuautomaation merkitys Atria Suomi Oy:n tavarantoimittajien näkökulmasta

Latomäen mukaan tavarantoimittajien näkökulmasta ostolaskuautomaatio nähdään myös positiivisessa valossa. Ensinnäkin heidän ei tarvitse viedä paperilaskuja postiin, kun he voivat laatia ostolaskut verkkolaskuina palveluntarjoajan sähköisen portaalin avulla. Tavarantoimittajat pystyvät lähettämään laskunsa Atria Suomi Oy:lle hyvin nopealla aikataululla lähes reaaliajassa, kun vastaavasti postin kautta menevillä paperilaskuilla toimitusaika saattaa kestää jopa viikon. Portaalin avulla he saavat käyttöönsä palveluntarjoajan valmiin laskutus pohjan, jota voidaan hyödyntää aina uutta ostolaskua lähetettäessä. Tavarantoimittajan kannalta etuna on ehdottomasti laskun nopea kierto, mikä mahdollistaa myös rahojen saamisen heidän pankkitililleen viimeistään laskun eräpäivään mennessä, sillä ei ole vaaraa laskun katoamisesta tai hitaasta kierrosta.

Tavarantoimittajalta luonnollisesti vaaditaan joustavaa suhtautumista uutta toimintakulttuuria kohtaan. Tätä helpottaisi huomattavasti se, että he haluavat oppia uutta ja edistää oman yrityksen digitalisaatioastetta. Isossa kuvassa tietysti se toimii hyvänä porkkanana tässä uudistuksessa, että tavarantoimittajat myös tavallaan haastetaan kehittämään omaa toimintaansa. Nykypäivänä taloushallinnossa tietynlainen uudistuminen ja kehittyminen onkin nouseva trendi, mikä mahdollistaa myös kustannussäästöjä sekä kestäväen vertailun saman toimialan kilpaileviin yrityksiin.

Pagero Support

Invoice ?

Invoice No. Customer Id Invoice date 17

Deliverree address

Name

Department

Postbox

Street

Additional street

Post code

Town

Province / State

Country

Invoice address

Name

Department

Postbox

Street

Additional street

Post code

Town

Province / State

Country

Contact person ?

Your supplier id

Your order No.

Your reference

Your org. Id.

Your vat No.

Delivery date 17

Order date 17

+ [Select all](#) [Deselect all](#) ?

Delivery terms

Delivery method

Our reference

Our order date 17

Due date 17

Overdue fine

OCR ?

Payment terms

Agreement id

Invoice period 17 - 17

Edit	Artnr	Name	Qty	Unit	Unit price	Discount	Vat rate (%)	Vat amount	Net	Total net	

Message to the recipient ?

Currency

Vat currency

Round to nearest integer

Row summary

Vat amount

Net amount

Rounding amount

Total

Discounts and charges +

Edit	Type	Net amount	Vat rate (%)	Free text

Vat specification

Edit	Vat code	Vat rate (%)	Net amount	Vat amount

Address

Name

Department

Postbox

Street

Additional street

Post code

Town

Province / State

Country

Phone

Fax

E-mail

Headquarters

Vat. No.

Org. No.

IBAN

Bankaccount

BIC (Swift)

Branch code

Kuvio 7. Palveluntarjoajan tavarantoimittajille tarkoitettu laskupohja sähköisessä portaalissa (yrityksen sisäistä aineistoa).

7 YHTEENVETO

Tutkimuksen yhteenvetona voidaan todeta, että palveluntarjoajan ostolaskuautomaation käyttöönotosta on merkittävä hyöty sekä palvelun tilaajalle että sen tarjoajalle. Palvelun käyttöönottoa helpotti se, että palveluntarjoajalla on valmis yhdysliikennesopimus CGI:n kanssa, jolloin ostolaskut menevät suoraan Atria Suomi Oy:n taloushallintojärjestelmään, Rondo R8:aan. Tutkimustuloksista saadun tiedon perusteella Atria Suomi Oy pystyy automaation myötä keskittämään ostolaskujen käsittelijöiden työpanoksen jatkossa järkevämmiin muihin tehtäviin manuaalisen työtaakan vähennyttä.

Tutkimuksen perusteella ostolaskujen sähköistyminen on myös kustannussyistä merkittävä asia. Ensinnäkin henkilöstön työtuntien määrää saadaan vähennettyä, jolloin aikaa vapautuu manuaalisista töistä muihin tehtäviin. Tällä tavalla ajankäyttö saadaan hyödynnettyä muiden tehtävien tekemisessä sekä ylitöiden vähenemisen muodossa. Toinen merkittävä säästö palvelun ansiosta tapahtuu laskujen kierron nopeutumisessa, mikä tarkoittaa myös laskujen maksuun saamista aiempaa toimintamallia paremmin niiden eräpäivään mennessä. Tämän vuoksi turhat kustannukset esimerkiksi laskujen korko- ja muistutusmaksuista saadaan minimoitua. Työpanoksen kohdistamisesta ei tässä vaiheessa osattu vielä kertoa, sillä palvelun käyttöönotto on vielä alkuvaiheessa. Atria Suomi Oy:n talouspäällikkö Kyösti Latomäki kuitenkin mainitsi, että tilanteen mukaan on mahdollisuus järjestää henkilöstölle koulutusta uusiin työtehtäviin. Tällaiset koulutusjärjestelyt eivät kuitenkaan vielä olleet ajankohtaisia, joten siksi siltä osin tutkimukseen ei saatu tässä vaiheessa tarkempaa informaatiota.

Tutkimuksesta kävi myös ilmi hyödyt tavarantoimittajien näkökulmasta. Heidän ei tarvitse enää jatkossa postittaa ostolaskujaan Atria Suomi Oy:lle, kun he voivat käyttää palveluntarjoajan sähköistä portaalia niiden lähettämisessä. Tämä mahdollistaa myös laskujen lähes reaaliaikaisen saapumisen Atria Suomi Oy:lle, jolloin myös laskujen kierto nopeutuu. Kierron nopeutuminen puolestaan helpottaa tavarantoimittajan näkökulmasta laskujen seuraamista ja rahojen saamista heidän tililleen aikaisempaa nopeammin. Palveluntarjoajan valmiin laskupohjan ansiosta ostolaskun lähettäminen helpottuu tavarantoimittajan näkökulmasta.

Tavarantoimittajien osalta kerrottakoon vielä, että tutkimuksen perusteella kävi myös ilmi pieniä haasteita suhtautua uuteen toimintakulttuuriin. Tämä on kuitenkin täysin luonnollinen reaktio monissa ympäristöissä, kun vanhan tilalle tulee jotain uutta.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Tässä kappaleessa tiivistän yhteen ne asiat tutkimustuloksista, jotka tukivat teoriaosuudesta jo esiin tullutta tietoa. Kerron myös niistä asioista, mitä teoriasta ei käynyt ilmi. Tutkimuksesta voidaan vetää selvät johtopäätökset siitä, että teoriaosuudessa oli merkittävästi yhtäläisyyksiä tutkimustulosten kanssa. Digitalisaation tehostaminen tuli esille sekä teoriassa että tutkimustuloksissa. Siihen kuuluu myös virheiden minimointi, jota automaation käyttö edistää. Atria Suomi Oy:n kohdalla ostolaskuautomaation käyttöönotolla pyritään tehostamaan digitalisaatiota. Tämän seurauksena manuaalinen ihmistyö vähenee, jolloin aikaa vapautuu teorian mukaan enemmän analyttiseen työhön. Silloin kyseeseen voi tulla henkilöstön uudelleenkoulutusta työnkuvan muuttumisen vuoksi. Atria Suomi Oy:lläkin oli tämä mahdollisuus tiedostettu, mutta siihen ei oltu konkreettisesti varauduttu.

Tässä olisi selvä kehityksen paikka miettiä jo etukäteen mahdollisia koulutuksia ja sitä, miten työnkuva tulee muuttumaan. Mikäli Atria Suomi Oy olisi tässä asiassa askeleen edellä, minulla olisi tähän kysymykseen jo vastaus. Tutkimustuloksista ei käynyt ilmi mitään analyttisistä tai johtoa avustavista tehtävistä, vaikka teoriaosuudessa oli siitä maininta moneen otteeseen. Suuressa organisaatiossa toisaalta myös työntekijöitä on paljon, jolloin yksittäisen ihmisen vastuu kapenee vain rajattuun osa-alueeseen. Pienessä tai keskisuuressa yrityksessä tilanne voi olla erilainen, ja vastuutakin on enemmän tarjolla analyttisiin ja yritystä edistäviin työtehtäviin.

Teoriassa mainittiin, että digitalisaation voima aiheuttaa myös ulkopuolisiin toimijoihin radikaalia muutosta. Atria Suomi Oy:n tilanteessa muutokset kohdistuvat tavarantoimittajiin, joihin ostolaskuautomaation käyttöönotto heijastuu jokapäiväisessä elämässä. Nämä yritykset kuitenkin samalla kehittävät omaa liiketoimintaansa digitaalisempaan suuntaan, kuten sekä teoriasta että tutkimustuloksista kävi ilmi. Pohdinnan paikka selkeästi kuitenkin on, mitä automaation käyttöönoton vaikutukset tarkoittavat henkilöstön osaamisvaatimuksissa? Tällainen muutos vie oman aikansa jokaisessa yrityksessä,

mutta näitä kysymyksiä on silti hyvä pohtia jo etukäteen. Atria Suomi Oy:ssä osoitetaan kuitenkin, että digitalisaation kehitys on menossa edistyneempään suuntaan. Varmasti jo seuraavan prosessiuudistuksen kohdalla edellä mainitut kysymykset on mietitty tarkemmin ja kokonaisvaltaisemmin tulevaisuutta silmällä pitäen.

9 LÄHTEET

- Atria Oyj. Ei päiväystä. [Verkkosivu]. Kansainvälisyys. [Viitattu 10.5.2020].
Saataavana: <https://www.Atria Suomi Oy.fi/konserni/yritys/kansainvalisyys/>
- Atria Suomi Oy. Ei päiväystä. [Verkkosivu]. Taloussanomat. [Viitattu 18.5.2020].
Saataavana: <https://www.is.fi/yritys/Atria Suomi Oy-suomi-oy/kuopio/1800395-5/>
- Baier. 2019. Digitalisation in Management Accounting. [Verkkokirja]. Berlin: School of Economics and Law. Bachelor Thesis. [Viitattu 27.5.2020]. Saataavana: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/262141/Baier_Theresia.pdf?sequence=2
- Finder: Atria Suomi Oy. Ei päiväystä. [Verkkosivu]. [Viitattu 19.5.2020]. Saataavana: <https://www.finder.fi/Elintarviketeollisuuden+tuotteet/Atria Suomi Oy+Suomi+Oy/Nurmo/yhteystiedot/126861>
- Henttinen, T. 2019. Tekoäly talouhallinnossa. [Verkkokirja]. Helsinki: Laurea ammattikorkeakoulu. Liiketalouden koulutusohjelma. Opinnäytetyö. [Viitattu 14.5.2020]. Saataavana: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/228737/Henttinen_Tiina.pdf?sequence=2&isAllowed=y
- Ilmarinen, V. & Koskela, K. 2015. Digitalisaatio: Yritysjohdon käsikirja [Verkkokirja]. Helsinki: Alma Talent. [Viitattu 6.5.2020]. Saataavana: Alma Talent Bisneskirjastosta. Vaatii käyttöoikeuden.
- IRIS Group. 2015. Digitalisation and automation in the Nordic manufacturing sector: status, potentials and barriers. [Verkkokirja]. Helsinki: Ebsco eBook Collection. [Viitattu 26.5.2020]. Saataavana: <https://web-b-ebscobhost.com.libts.seamk.fi/ehost/ebookviewer/ebook/ZTAWMHh3d19fMTEzMDg0NF9fQ-U41?sid=621e68a3-4b06-43cd-9351-08aab44f0114@sessionmgr103&vid=0&format=EK&lpid=i27&rid=0>
- Joensuu-Salo, S. 2019. Digitalisaatio mahdollistaa yritysten kasvun. [Verkkokirja]. Etelä-Pohjanmaan kauppakamari. [Viitattu 18.5.2020]. Saataavana: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/266964/Joensuu_Salo_Digitalisaatio_mahdollistaa_yritysten_kasvun.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Kauppalehti: Atria Oyj. Ei päiväystä. [Verkkosivu]. [Viitattu 8.5.2020]. Saataavana: <https://www.kauppalehti.fi/yritykset/yritys/Atria Suomi Oy+oyj/0841066-1>
- Lahti, S. & Salminen, T. 2014. Digitaalinen talouhallinto [Verkkokirja]. Helsinki: Alma Talent. [Viitattu 7.5.2020]. Saataavana: Alma Talent Verkkokirjahyllystä. Vaatii käyttöoikeuden.

- Martikainen, T. 2018. Digitaalisuuden vaikutus taloushallinnon prosesseihin. [Verkkokirja]. Helsinki: Laurea ammattikorkeakoulu. Liiketalouden koulutusohjelma. Opinnäytetyö. [Viitattu 14.5.2020]. Saatavana: <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/159317/Digitaalisuuden%20vaikutus%20taloushallinnon%20prosesseihin.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Netvisor. Ei päiväystä. Ostolaskuautomaatio on lyömässä läpi yrityksissä. [Verkkosivu]. [Viitattu 20.5.2020]. Saatavana: <https://netvisor.fi/blog/ostolaskuautomaatio-on-lyomassa-lapi-yrityksissa/>
- OECD. 2018. Financial Markets, Insurance and Pensions: Digitalisation and Finance. [Verkkokirja]. European Union. [Viitattu 26.5.2020]. Saatavana: <http://www.oecd.org/finance/Financial-markets-insurance-pensions-digitalisation-and-finance.pdf>
- Ostolaskuautomaatio. Ei päiväystä. Netvisor. [Verkkosivu]. [Viitattu 10.5.2020]. Saatavana: <https://support.netvisor.fi/hc/fi/articles/115011734007-Ostolaskuautomaatio>
- Pagero Oy. Ei päiväystä. Ostolaskuautomaatio. [Verkkosivu]. [Viitattu 15.5.2020]. Saatavana: <https://www.Pagero Oy.fi/ratkaisumme/ostolaskuautomaatio/>
- Saavalainen, N. 2020. Digitalisaation aikaansaamat uudet osaamistarpeet taloushallinnossa. [Verkkokirja]. Lahti: LAB-ammattikorkeakoulu. Liiketalouden koulutusohjelma. Opinnäytetyö. [Viitattu 18.5.2020]. Saatavana: <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/335831/Saavalainen%20Nadia%20Digitalisaation%20aikaansaamat%20uudet%20osaamistarpeet%20taloushallinnossa.pdf?sequence=2&isAllowed=y>
- Taloussanomien Atria Oyj. Ei päiväystä. [Verkkosivu]. [Viitattu 9.5.2020]. Saatavana: <https://www.is.fi/yritys/Atria Suomi Oy-oyj/kuopio/0841066-1/>
- Tilastokeskus. 2016. Suomen virallinen tilasto (SVT): Innovaatiotoiminta. [Verkkajulkaisu]. Digitalisaatio yritysten toiminnassa. Helsinki: Tilastokeskus. [Viitattu 25.5.2020]. Saatavana: https://www.stat.fi/til/inn/2016/inn_2016_2018-04-12_kat_009_fi.html
- Tilastokeskus. 2017. Digitalisaatio ja bkt: Miten digitalisaatio näkyy taloustilastoissa. [Verkkajulkaisu]. Helsinki: Tilastokeskus. [Viitattu 25.5.2020]. Saatavana: https://www.tilastokeskus.fi/static/media/uploads/tup/kantilinpito/digitalisaatio_bkt.pdf
- Varanka, P. Mäkikangas, P. Hyypiä, M. Jalonen, S. Samppala, A. 2017. Digitalous: opas sähköisen taloushallinnon käyttöönottajille. [Verkkokirja]. Turku: Turun ammattikorkeakoulu. Liiketalouden koulutusohjelma.

Opinnäytetyö. [Viitattu 20.5.2020]. Saatavana:
<http://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522166128.pdf>

Viljamaa, A. 2018. Digitalisaatio teki globalisaatiosta totta [Verkkolehtiartikkeli].
@SeAMK Syyskuu 2018. [Viitattu 9.5.2020]. Saatavana:
<https://verkkolehti.seamk.fi/index.php/arkisto/2018/digitalisaatio-teki-globalisaatiosta-totta/>

10 LIITTEET

Haastattelukysymykset Atria Suomi Oy:lle. Haastateltavat Kyösti Latomäki (Atria Suomi Oy:n talouspäällikkö) ja Tapio Mikkilä (Ostoreskontran esimies).

Miten palveluntarjoajan ostolaskuautomaatio vaikuttaa Atria Suomi Oy:hyn yleisesti?

- Digitalisaation tehostaminen
- Taloushallinnon prosessien muuttuminen

Miten ostolaskuprosessia saadaan nopeutettua?

- Ohjelman hankkiminen ja käyttöönotto sekä Atria Suomi Oy:llä että tavarantoimittajilla
- Laskujen kierto
- Paljonko ostolaskuja tulee per päivä?

Mitä ohjelman käyttöönotto tarkoittaa ostolaskujen käsittelijän työssä konkreettisesti?

- Työnkuvan muuttuminen, kun manuaalinen työ vähenee
- Tekevätkö ostolaskujen käsittelijät muita töitä ohessa, kun aikaa vapautuu manuaalisen työn vähennyttä?
- Joudutaanko henkilöstöä uudelleenkouluttamaan digitalisoitumisen seurauksena

Miten ohjelman käyttöönotto helpottaa ostolaskujen tavarantoimittajia?

- Mitä asioita tavarantoimittajilta vaaditaan palvelun käyttöönoton myötä?

Miten palvelun käyttöönotto vaikuttaa Atria Suomi Oy:n kustannusrakenteeseen?

- Paljonko on arvioitu saavan säästöjä aikaan vuositasolla? (tähän vaikuttaa ostolaskujen määrä suhteessa niiden käsittelyhintaan sekä palvelun hinta)
- Atria Suomi Oy:n asema kilpailijoihin nähden palvelun käyttöönoton myötä

Haastattelukysymykset palveluntarjoajalle. Haastateltavat Jusa Koski (Atria Suomi Oy -casen vastuuhenkilö) ja Krista Kurunsaari (Sähköisen portaalin palvelija).

Millaisen palvelun yrityksenne haluaa luoda asiakkaalleen?

Miten yrityksenne ostolaskuprosessi toimii?

Millaisia etuja/haasteita palvelun käytöstä on Atria Suomi Oy:lle?

- digitalisaation tehostaminen
- ostolaskuautomaation merkitys asiakkaalle/tavarantoimittajille
- henkilöstön uudelleenkouluttaminen
- taloushallinnon prosessien/työnkuvan muuttuminen
- Atria Suomi Oy:n asema kilpailijoihin nähden palvelun myötä

Millä perusteilla olette räätälöineet Atria Suomi Oy:lle juuri heille suunnatun palvelun?

Millaista yhteistyötä asiakkaalta edellytetään teidän kanssa?